

342.729

NIKOLA M. POPOVIĆ

**POSTOJE LI
RASE ?**

BEOGRAD, 1935

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIJU I
DOKUMENTACIJU BELATNOST

Inv. br. 3476

SIGN. _____

NIKOLA M. POPOVIĆ

POSTOJE LI RASE?

Od istog pisca:
Dimitrije Tucović, njegov život i rad

Dr. br. 37 259

PREDGOVOR

Kud se god okrenete, svuda oko sebe čujete gde se kaže: „Ovako je bilo, ovako će i biti”. Obratite li se onima koji ovako što tvrde i potražite li od njih da vam objasne otkud oni znaju kako je bilo i kako će biti, oni će vas odmah uputiti da pogledate oko sebe, pa ćete se sami uveriti. Po njenom shvatanju gledajući oko sebe, vi ćete videti iste ljude, iste biljke, istu zemlju, isto sunce, isti mesec, jednom reči, **uvek jedno te isto**. Postupajući ovako, pristalice statičkog shvatanja sveta, misle da su vas uputili na nepresušivo vrelo, na istinu kojoj ne mogu ništa ni ljudi ni vremena.

Ali vi imate pravo da se s ovakvim gledištem ne složite. I ne samo da imate pravo, nego vam i dužnost nalaže da potražite i ustanovite da li je uvek „ovako bilo” i da li će uvek „ovako biti”. Držeći se toga principa, ova se brošura i osvrnula na kosmos na postanak Zemlje i na njenu evoluciju.

Jedno drugo drevno shvatanje, a koje se svuda, na svakom koraku i u svako doba neumorno propoveda, jeste pojam o čoveku. Po tome shvatanju „istine” o čoveku, on je potpuno zasebno biće. On sa životinjama, a još manje s biljkama, nema nikakve krvne veze. Pomišljati na to, a o pokušajima i da ne

govorimo, da između čoveka i ostalih živih bića postoji neka krvna srodnost, upuštati se u takve misli znači vršiti atak na čovekovo dostojanstvo, znači zbaciti ga s postamenta koji mu je „svevišnji” jednom za svagda dodelio i uvući ga u blato ostalih životinja, tj. degradirati ga. Međutim, onaj ko traži golu istinu, taj takvim postupkom niti vrši na čoveka atak, niti ga gura u blato ostalih životinja, niti ga pak degradira. Držeći se toga shvatanja, ova se brošura i osvrnula na postanak živih bića i na ukazivanje na čovekovo poreklo. No baš zato što se išlo tim putem, putem istine, istine kojoj ne mogu ništa ni falsifikati ni mistifikacije, baš zato se mnogima ova brošura neće ni dopasti. Ali ona nije pisana da bi se nekome dopala, već da bi one čitaoce, koji traže da misle i hoće stvari da saznaju, na izvesne istine potstrekla. A među tim istinama jeste i rasno pitanje.

*

Posmatra li se Evropa onakva kakva je, naročito od svetskog rata naovamo, i kakva će neminovno ubuduće sve više biti, bilo bi suvišno ovde isticati da je ona definitivno prestala da bude kontinent mnogobrojnih „dalekih” svetova. Jer svaki politički ili ekonomski događaj koji odjekne širom ma koje evropske države ne zaustavlja se na vešto upletenoj i vojnički dobro čuvanoj granici, već se prenese i na ostale države. To znači da je realni život od evropskog kontinenta sa u svakom pravcu razapetom mrežom granica napravio jednu političku i ekonomsku celinu, jednu državu, — državu Evropu.

Pa i pored ovakvog faktičnog stanja, za ogromnu većinu jugoslovenskog stanovništva rasni problem, to danas toliko trnovito pitanje, jeste „unutrašnja” stvar Nemaca i nemačkih Jevreja. Ovakvo shvatanje i po ovom pitanju ne vlada samo među besposlenim radnicima, nego i među „dobro” obaveštenim intelektualcima. Usled ovakvog gledanja na rasni problem, u našoj sredini se odavno osećala potreba za jednom publikacijom, koja bi bar u glavnim potezima pružila podatke onima koji traže da se obaveste o rasizmu i onome što on hoće. Kažem bar u glavnim potezima, jer bi se o rasizmu moglo pisati više debilih knjiga

Iako mala, ipak smem reći da ova brošura uglavnom obuhvata rasni problem i otkriva njegovu pozadinu. Drugu svrhu ova brošura i ne namerava da ima.

Beograd, novembra 1935.

N. P.

obrtnanju sve planete (Zemlja, Sunce, Mesec itd.) porazdvajale. To znači da se zemlja u tome obrtnanju sve više hladila, i da je usled hladenja dobila čvrstu kora. Ali to znači i to da je tek posle ovog procesa, tek kad se pojavila kora, na zemlji stvoren uslov za opstanak živih bića. A da je Zemlja nekad bila u gasnom stanju, naučnici ukazuju na još i danas tolike žive vulkane, te usijane reke čiji kreč sagoreva sve na što naide. Na osnovu ličnih ispitivanja, Kopernikovo gledište su prihvatili Galileo Galileji (1624—1727) i Đordano Bruno (1550—1600). Zbog otkrivanja ove istine, crkva je prvoga, kao što je poznato, predočavajući mu vešala, naterala da se odrekne svoga tvrđenja. Drugoga, pošto nije hteo naredenju da se povinuje, živoga je spalila u Rimu. Ovde treba dodati da je još u III veku pre Hrista grčki astronom Aristark primetio da se Zemlja okreće oko Sunca i oko sebe i da je i on bio zbog ovakvog „nastranog“ shvatanja optužen, — jer je „remetio“ mir bogova. Postupajući onako prema Brunu i Galileju, hrišćanska crkva je, dakle, samo produžila primenjivanje inkvizitorske metode bezbožnog doba. Danas se pak više niko ne usuđuje javno dokazivati da se Zemlja ne okreće i oko sebe i oko Sunca. Da bi pobedila, istina se dakle mora životima plaćati.

Kad je jednom kora stvrđnuta, postavlja se pitanje da li ona ostaje u istom stanju ili se pak i dalje menja? Moderna geološka ispitivanja utvrdila su da se zemljina kora i dalje menja i to ne samo pod dejstvom eruptivnih provala i zemljotresa, već i od tih i nevidljivih sila. Utvrđeno je npr. da se Skan-

dnavsko Poluostrvo za poslednjih 15.000 godina iz mora izdiglo čitavih 300 metara. Zna se da to izdizanje i danas traje. A ono dolazi usled toga što se smanjuje pritisak koji vrši veliki ledeni pokrivač na Severnom Polu. Nepobitan je fakat da je Engleska nekad bila sastavni deo Evrope. Utvrđeno je da je Holandija za srazmerno kratko vreme u more utonula za 5 metara. Na afričkom kontinentu utvrđena je jedna pukotina. Računa se da će se istočni deo od te pukotine (jedan deo Istočne Afrike) potpuno ocepiti i formirati novo ostrvo. Zna se da Crveno More nekad nije delilo Afriku od Arabije. Ovo su takozvana vertikalna pomeranja.

Međutim postoje i horizontalna pomeranja. Pre 25 godina ovu pojavu je počeo izučavati Alfred Vegener (1880—1930). Nalazeći se 1907 na ostrvu Grenlandu, radi naučnog ispitivanja, on je ustanovio da se ovo ostrvo stalno udaljuje od Evrope. Vegener je u toku daljeg rada ustanovio da se konture Južne Amerike uklapaju u konture Afrike. To nepobitno dokazuje da su Afrika i Južna Amerika nekad bile nepodeljeni blok. Po Vegeneru, kontinenti plivaju na užarenoj i tečnoj podlozi. Zemljino stalno obrtnanje izaziva prema debljini pojedinih kontinenata i njino udaljivanje jednog od drugog. Pošto je lakša, Amerika se sve više udaljuje od Evrope odlazeći na zapad. Svoja tvrđenja, a koja su čak i od naučnika bila vrlo rdavo primljena, Vegener je potvrdio geofizičkim merenjima. On je ustanovio da se Grenland udaljuje godišnje od Evrope za 20 metara, a razmak između Norveške i Islanda povećava se za čitavih 28

metara. Idući ovim naučnim putem, Vegener je ustanovio da su današnji kontinenti nekad sačinjavali nerazdvojnu celinu. Zemlja je prema tome dinamičke a ne statičke prirode.

Nalazimo se dakle pred mnogobrojnim nepobitnim činjenicama, koje dokazuju: prvo, da bog nije stvorio Zemlju. Drugo, da ona nije uvek bila ovakva kakva je danas. Treće, da on nije stvorio crnu, žutu i belu rasu, pa prema tome nije im mogao ni izdavat i nikakva naređenja o nemešanju krvi. Neko će zapitati: 1) koliko je vremena vasiona provela u gasnom stanju; 2) kad su se planete izdvojile u zasebna tela; 3) kad je Zemlja dobila čvrstu koru i 4) kad se na njoj pojavio život? Na ova pitanja nije moguće odgovoriti. Jedno je pozitivno sigurno, a to je da na Zemlji pre nego što je ona dobila koru nije bilo nikakvih uslova za opstanak živih bića. A tamo gde nema uslova za život, nema ni živih bića.

No pre nego što bismo govorili o živim bićima treba da znamo šta je život. A na ovo pitanje može se odgovoriti na sledeći način: Život je manifestacija funkcije jednog organizma, a tu funkciju obavljaju dva elementa: živa materija i kretanje. Gde nema žive materije tu nema života. Živa materija svoj život manifestuje kretanjem. Dakle, kretanjem se manifestuje život. I još nešto: kretanje je forma postojanja materije, jer nije postojala i ne može postojati materija bez kretanja. To je jedina moguća definicija života.

A sad da vidimo šta sve spada u živa bića. U živa bića, u žive organizme, spada sve ono što se sastoji

iz žive materije, a to će reći svi živi organizmi koji pripadaju biljnom i životinjskom carstvu. Koji se pre od ova dva živa organizma pojavio, biljni ili životinjski organizam? Zašto je potrebno ovo znati, videćemo malo kasnije. Nema sumnje, prvo se pojavio predstavnik biljnog carstva. Bez prethodnog postojanja biljnog carstva, nema nikakvih uslova za opstanak životinjskog carstva, jer se od biljaka na ovaj ili onaj način hrani celo životinjsko carstvo. Treba li iz ovoga zaključiti da životinjsko carstvo potiče od biljnog carstva? Svi agnostičari, s crkvom na čelu ovu pretpostavku kategorički odbacuju. Šta nam oni pružaju kao dokaz da je ova pretpostavka netačna? Golu tvrdnju radi praznog verovanja. A nauka o životu, biologija? Ona nam pruža činjenice do kojih je ona došla dugim istraživanjem **skidajući sa života svaku misteriju**. Na koji način nauka to postiže, nije predmet ove brošure. Nepobitan je fakat da između biljnih i životinjskih organizama postoji srodnost. Ta srodnost nije posledica nekog „čuda“, već očiglednog poticanja od istog prapretka. A kao dokaz da biljke i životinje, u koje spada i čovek, potiču od jedne te iste individue, navedimo dva primera. U prirodi postoje i danas živi organizmi za koje je nemoguće utvrditi da li su životinje ili biljke. Otkud dolazi ova sličnost? Očigledno od zajedničkog porekla. No najnepobitniji dokaz da biljke i životinje potiču od istog prapretka jeste ćelica. Uzgred, pre nego što bismo o ćelici počeli govoriti, napomenimo da je ona definitivno otkrivena 1861. Otada i datira prava biologija. To je i razumljivo, jer je ćelica jedinica organskog

sveta. Evo šta kaže Fridrih Engels (1820—1895) za njeno otkriće: „Pre njenog otkrića prirodne nauke su smatrane za naučni rezervoar jednom za svagda zgotovljenih stvari. Međutim u toku XIX veka, a naročito od 1861, prirodne nauke postaju nauke **klasifikacije**, nauke za izučavanje fenomena, za iznalaženje porekla i razvitka stvari, za određivanje tačne veze koja spaja sve te fenomene u jednu nerazdvojnu celinu. Iz te naučne promene tretiranja stvari niču: fiziologija, embriologija (nauka o zametku) i geologija... Znamo da se iz množenja i diferenciranja te životne jedinice stvara biljni i životinjski organizam. Nepobitan je fakat da u zakonu množenja i diferenciranja jedne ćelice leži neminovno i zakon menjanja biljnog i životinjskog carstva.”

Dakle, ne samo da je ćelica i kod biljaka i kod životinja „životna jedinica”, nego se one po istom zakonu „množenja i diferenciranja” i menjaju. Dru- gim rečima rečeno, i začinjanje, i rašćenje, i sazre- vanje, pa i smrt jesu istovetne karakteristike života i kod biljnog i kod životinjskog carstva. Zar, kao što čovek ima noge, trup i glavu, biljka nema ko- ren, stablo i krunu? Zar, kao što čovek ima kožu, biljka nema koru? Otkud ove istovetne karakteri- stike? Očigledno od zajedničkog porekla.

S ovim našim tvrđenjem mnogi se neće složiti. Oni će reći: ako biljke i životinje potiču od istog pra- pretka, otkud tolike razlike u njihovim organizmima? Na ovo pitanje, pitanje evolucije živih bića, prvi je sistematski odgovorio Čarls Darvin (1809—1882). Darvinova teorija o evoluciji kod raznih organizama,

počevši od najprostijih pa do najkomplikovanijih, ne pruža nam samo mogućnost da dođemo do objašnjenja za današnje postojanje organskih materija u pri- rodi, već ona udara temelj i za objašnjenje mračnog preistoriskog doba, **za iznalaženje raznih stupnjeva evolucije** počevši od obične protoplazme kod naj- jednostavnijih organizama bez strukture, ali osetljivi- vih na nadražaje, pa do misaonog čovekovog mozga. On je prvi jasno i sigurno ustanovio da različitost u organizmima, iako ti organizmi postaju od jedne te iste ćelice, proizlazi iz evolucije. Kažemo jasno i si- gurno, jer je i Lamark (1744—1829) došao do za- ključka „... da su živi organizmi morali postati po- stepenim prirodnim razvitkom”. Ali je Darvin prvi tu **postepenost** sistematski izložio. Ovde izložiti kako je Darvin ustanovio tu evoluciju, tj. kako je otkrio da se organski život kretao od biljke preko crva koji nema nervnog aparata pa, preko onog koji ima i nervni aparat, i krvni sistem, i zajednički otvor i za usta i za čmar; izneti kako je on otkrio da se crv „pretvorio” u insekt, a ovaj u mekušce, bodljokošce, kičmenjake; zatim kako su se kičmenjaci podelili na vodozemce, gmizavce, ribe, ptice i sisare, — taj po- sao premaša okvir ove brošure. To bi uostalom bilo i nepotrebno, jer su tu Darvinova dela, a pored Dar- vinovih i Ernesta Hekela (1834—1918). Hekel je po- stavio i zakon embriologije (nauke o začecu). Taj za- kon ukratko glasi: „Sve što živi rada se iz jedne je- dine ćelije”.

Prelazeći na životinjsko carstvo, uzgred napome- nimo da se ono deli na beskičmenjake i kičmenjake,

i da su kičmenjaci deca beskičmenjaka. Ovome do-
dajmo, da se kičmenjaci, čija je odlika, kako to i njino
ime kaže, dele na vodozemce, gmizavce, ribe, ptice i
sisare. A sad da vidimo da li među kičmenjacima, sem
kičme, ima i još kakve sličnosti. Na primer, da li
imaju jedna žaba, jedan gušter, jedan šaran, jedna
kanarinka i recimo jedan punokrvni arijevac, još
kakvu zajedničku karakteristiku. Počnimo od vodo-
zemaca. Žaba polaže svoja jaja po baruštinama. Dok
ne izrastu do izvesnog stepena, njeni mladunci, pu-
noglavci, ostaju u vodi. I za to vreme dišu na škrge
kao i ribe. Ali čim izidu napolje, škrge zamenjuju
pluća. Otkuda bi žaba imala ovo svojstvo kad ne bi
poticala od ribe? Žabe se izležu iz jaja. A zar se iz
jaja ne izležu gmizavci, ribe i ptice? To bar ne treba
dokazivati. Otkud im ova istovetna karakteristika?
Očigledno da je ona posledica istog porekla. Ali,
zar se i crvi ne izležu iz jaja? Zar i čovek ne potiče
iz jaja?

Napred je rečeno da su sisari grana kičmenjaka.
Ime sisari dolazi od radnje sisati. Uobičajen je pojam
da se veruje da svako mladunče koje siše dolazi na
svet direktno iz materice. Međutim kod torbara to
nije slučaj, iako su i oni sisari. Kod njih se u torbi pr-
vo javlja jaje. Iz jajeta se izleže mladunče, koje čim
probije koru odmah počinje da pije mleko koje kap-
lje u torbu. Dakle, torba služi i mesto materice i me-
sto dojke. Idimo dalje. Slep miš leti. Ali on je sisar.
Znači, on je „most” između sisara i ptica. Kit je ta-
kođe „most” između sisara i riba. Punoglavac između
vodozemaca i riba. Pored perja, ptice imaju i dlake. A

zar dlaka, sem kod čoveka, nije jedina odeća kod
svih sisara? Razume se da jeste. Nema dakle mesta
za sumnju da svi sisari ne potiču od istog prarodi-
telja.

Navedeno je da je dlaka, pored kičme i sisanja,
takođe zajednička karakteristika kod sisara. Kad su
je dobili? Da bi se na ovo pitanje moglo odgovoriti,
moralo bi se prethodno ustanoviti kad su sisari do-
bili toplu krv, jer je dlaka došla kao posledica toplo-
krvnosti; ona se pojavila da bi sačuvala organizmu
potrebnu toplotu. Vidimo dakle da sisari imaju, po-
red već navedena tri i još dva istovetna svojstva. Ne-
ko će primetiti da i ptice imaju toplu krv, a ipak nisu
sisari. To je tačno. Ali ne treba zaboraviti da ptice
imaju dlaku, a topla krv i dlaka baš i jesu još dva do-
kaza više da su sisari s pticama u srodstvu, da potiču
od istog prapretka.

Ima li mogućnosti da se ustanovi ko je predak,
praroditelj, svih kičmenjaka? Na ovo pitanje Darwin
odgovara: „Niko ne može opovrći da pet velikih kič-
menjačkih klasa nisu istog porekla, naime: sisari, pti-
ce, ribe, gmizavci i vodozemci vode poreklo od jed-
nog jedinog prototipa; jer oni imaju mnogo zajed-
ničkoga, naročito za vreme embrionalnog stanja. Po-
što je klasa riba najprostije organizovana i pošto se
pojavila pre drugih, to možemo zaključiti da su svi
članovi iz carstva kičmenjaka postali od neke ribo-
like životinje.”

Za potvrdu ovog svoga gledišta Darwin na-
vodi slučaj s ribom **lepidozireus**. Ta riba (živi
u vodama Brazilije), ima i škrge i pluća, i služi se po

potrebi čas jednim, čas drugim. I u nekim rečicama Istočne Australije otkrivena je jedna vrsta riba, koja takođe ima pluća i škrge. To je još jedan dokaz više da je gore navedeno Darwinovo tvrđenje potpuno tačno.

U biologiji postoji jedan zakon. On glasi: „U embrionu (zametku) se ponavlja portret predaka”. Da vidimo da li je ovo tačno. A da bismo videli, potražimo dokaz kod ljudskog zametka. Ako umemo gledati na vratu embriona (dečijeg zametka), videćemo sledeće tri činjenice: prvo, da na vratu ima **škržne proseke**. Drugo, da se na mestu gde kasnije izrastaju ruke i noge nalaze **perajaste pločice**. Treće, da dete u početku svoga razvića ima **rep**. Taj rep tek kasnije u toku razvijanja uraste u telo. No ako škržni proseci i perajaste pločice u toku dečijeg razvijanja u materici nestaju bez izuzetka, to nije slučaj i s repom. Naprotiv ima slučajeva da kod nekih ljudi ostane doživotno napolje. Škržni proseci na vratu, perajaste pločice i rep jesu dakle takođe dokaz da ljudi potiču od riba.

Šta li tek da se kaže o krvnoj srodnosti među sisarima? Kad ne bi bilo onih koji „smelo” tvrde da je „bog stvorio ovaj svet za šest dana i žutoj, crnoj i beloj rasi naredio da se krvno ne mešaju”, dokazivati da svi sisari potiču od istog prapretka značilo bi baviti se truizmom (dokazivanjem banalne istine). Ali pošto tih „ljubitelja” istine ima i danas, i to u velikom broju, i pošto radne mase rado slušaju njin glas, to se eto moramo baviti i truizmom. Svi sisari imaju četiri uda, trup i glavu. Svi oni na glavi imaju oči, uši,

nos i usta. Kod svih njih je unutaršnjost podeljena na grudnu i trbušnu duplju. Kako kod čoveka, tako i kod svinje, i kod mačke, i kod zeca i kod psa, pluća sa srcem se nalaze u grudnoj, a stomak sa crevima u trbušnoj duplji. Ova ovolika fiziološka podudarnost nije posledica nekog „čuda”, nego očigledne srodnosti. Protivnici istine će primetiti: „Ali čovek ne ide na četiri već na dve noge.” Vrlo velika razlika! Samo, pre nego što bi ovu konstataciju učinili, pobornici ovakvih „dokaza” ne trebaju da zaborave da malko osmotre malo dete. Učine li ovo, biće neprijatno iznenađeni, jer dete ide na sve četiri. Šta to znači? To dokazuje da su njegovi negdašnji preci išli na četiri, a ne na dve noge. Šta li tek da kažemo za finikulus umbilicalis (pupčanu vrpcu)? Zar ona, sem kod torbara, dok su u materici, ne služi svim sisarima za usisavanje hrane? Očigledno da služi. No to nije sve. Mi vidimo da isti kanal, kod svih sisara, služi za mokraću i za polne potrebe. Vidimo takođe da su svi oni obdareni pažnjom. Za pažnju Darwin kaže: „Teško da je ijedna sposobnost važnija za čovekov duhovni život i napredak nego što je pažnja. Životinje jasno pokazuju tu moć, n.pr. slučaj kad mačka vrebá pred nekom rupom i sprema se da skoči na svoj plen”.

Dakle, sisari se podudaraju ne samo fizički nego uveliko i duhovno. A kad ne bi poticali od istog prototipa, onda se pitamo otkuda bi bile moguće tolike podudarnosti? Ovo se pitanje utoliko jače nameće, jer u prirodi ništa nije slučajno, već potreba za život stvara nužno, a oduzima nepotrebno.

Poznata je stvar da se sisari dele na papkare, pse, mačke, torbare, glodare, majmune itd. Takođe je poznata stvar da je Darwin čoveka uvrstio u red majmuna i da je ovj njegov postupk u celom svetu izazvao zaprepašćenost i revolt. Pa ipak sve to nije ništa pomoglo. Ukoliko je nauka više odmicala, utoliko je istina jače pobeđivala. „Čovek se, kaže Darwin, u svim delovima svoga organizma manje razlikuje od viših majmuna, nego viši majmuni od nižih članova iste grupe. Prema tome, **nije opravdano čoveka stavljati u zaseban rod.**”

Iz navedenog citata jasno proizilazi da postoje dve grupe majmuna: grupa bez repa, koja pored organskih ima i psihičkih podudarnosti s čovekom, i grupa repata, koja stoji kao „most” između čovekolikih majmuna i ostalih sisara. Čovekoliki majmuni, šimpanzo, orangutan, gorilo i gibbon od repa nemaju ni pomena. No od njih je gibbon najbliži čoveku. On može da ide uspravno i da peva. Kod niže vrste, pored toga što ima rep, duhovna svojstva su tako reći ništavna. U Americi postoji jedna vrsta repatih majmuna, koja mesto nokata na prstima ima kandže. Između ove vrste majmuna i morske mačke razlika je minimalna. Ispitujući organske sličnosti počevši od ribe, preko morske mačke, majmuna s kandžama, do gibona, Darwin je definitivno otkrio lestvice evolucije — ustanovio čovekovo poreklo.

Darvinizmu se u Evropi čine sledeće primedbe: 1) čovek je bez repa, a majmu ima rep; 2) čovek je go, a majmun sav dlakama pokriven; 3) čovek ide uspravno, a majmun ne i 4) čovek govori, a majmun

je nem. Iz napred navedenih činjenica, jasno je kao dan da ove primedbe nisu tačne. Znamo da dete u razviću ima rep. Znamo, u to se može svako uveriti, da je i čovek sem po tabanima i dlanovima sav dlakav. I još nešto. Dok je u materici, za izvesno vreme, dete je svo, sem po dlanovima i tabanima, pokriveno dugim vlasima. Što se tiče uspravnog hoda, on nije prirodno već veštačko svojstvo čovekovo. Isto to važi i za govor. Darwin za ljudski govor kaže da je to „čovekov najveći pronalazak”. To je tačno. A da hod i govor nisu čovekova urođena svojstva već **pronasci**, to potvrđuju svojim postupcima nosioci „portreta svojih predaka” — mala deca. I još nešto. Niko nam ne može dokazati da se životinje među sobom ne sporazumevaju. Latini su kazali: „Ignorantia non est argumentum” (Neznanje nije nikakav dokaz). Da, to što mi životinje ne razumemo, to nije nikakav dokaz da one među sobom ne razgovaraju.

Iz navedenih primera nepobitno proizilazi da ljudi i majmuni potiču od istog pratipa, da je gibbon od svih postojećih majmunskih vrsta najbliži čoveku. Zatim da ova sličnost nije posledica nikakve „slučajnosti”, već izraz porekla. Da je ovo tačno, pored već navedenog, dokazaćemo malo kasnije i krvnom podudarnošću. Na tvrđenje koje, da bi pobilo naučne dokaze o čovekovom poreklu, hoće da dokaže da su sva niža bića „posledica” ljudskog degenerisanja, — na to tvrđenje smešno bi bilo osvrutati se. Ono počiva na činjenicama isto toliko koliko i ono o stvaranju putem „nadahnuća”, ili ono o izdatim naredbama raznim „rasama” o nemešanju krvi.

Nezadovoljni ovakvim zaključkom, mnogi će nas upitati: pa kad se čovek odvojio od svoje majmunske porodice? Ko postavlja ovakvo pitanje, taj bi trebao prethodno da nam objasni nešto što nije ni tako daleko, ni tako retko. Naime taj bi trebao da nam tačno kaže kad kod njega počinje smrt. Da se razumemo. Nije reč kad se živo biće pretvori u leš, već kad smrt počinje u njemu da dejstvuje. Ili na primer kad se kod deteta počinje svest javljati. Pristalice „nadahnuća“ nisu u stanju da nam na ova pitanja odgovore. A da su za današnjeg čoveka ova pitanja mnogo važnija, od pitanja kad se ljudski prapredak počeo intelektualno izdvajati iz majmunske porodice, to je očigledno. Ima, dakle, pitanja na koja se ne može odgovoriti. No to ne sme da posluži za razlog da se čovekovo poreklo obaviya u mistifikaciju.

Kao sigurno, može se reći da čovekovo intelektualno izdignuće datira od onog dana kad je kamen počeo da doteruje za svoj alat. Koliko je vekova proteklo dok je on došao na tu misao, to niko ne može da odredi. Sve što se zna jeste da to kamenje (coliti) datira iz preledenog doba. Koliko je trajalo ledeno doba i kako je ono nastupilo, ni to niko ne može da odredi. No to nije bila jedina katastrofa na Zemlji. Pored ostalih dokaza, tolike naslage uglja, koje se svakodnevno iz zemljine utrobe vade, potvrđuju da ih je bilo više. U nizu tih zbivanja ulazi i raspad suvog bloka na današnjih pet kontinenata, a da i ne govorimo o ostrvima. Jasno je kao dan da je i čovek bio žrtva tih katastrofa. Da se sve to nije dogadalo, da nije bilo velikih promena, a zatim evolucije, tj. da

je svet ostao nepromenjeno onakav kakav je bio posle „šestog dana stvaranja“ sigurno bi se našao neki trag koji bi nas odveo do Adamovog vrta. Ovo utoliko pre što je taj vrt, kako nam se i to u vrlo ozbiljnoj formi tvrdi, bio vrlo dobro ureden. Čak nam se priča i o tome kakve su se sve voćke u njemu nalazile. Tvrditi da je vrt postojao, a ne znati ni gde se nalazio, ni kad je to bilo, u tako se što može „verovati“ ili iz gluposti ili iz interesa. Najpre će biti i iz jednog i iz drugog.

A sad da vidimo da u isto ruho nije obučeno i rasno pitanje?

II

Idući kroz nepreglednu šumu živih bića biljnog i životinjskog carstva, usput smo uočili kako se oba ta carstva, nakon ko zna koliko stotina hiljada ili miliona godina, nakon ko zna kakvih događaja i u organizmu pretrpelih promena, dakle nakon tolike evolucije, i dan danas kroz mnogostruku povezanost istovetnog porekla čvrsto drže u zajednici. U toku daljeg izlaganja, čitalac treba stalno ovo da ima u vidu. Takode, on ne treba da zaboravi da rasisti tvrde da je bog kazao: „Kad bih ja hteo da se mešaju beli, žuti i crni ljudi, onda ne bih obeležio razne rase”. A to znači, kao što smo već naglasili, a na šta nismo nikako mogli naići, da su rase stvorene u toku te prve radne sedmice.

Šta je rasa? Da bismo došli do što tačnijeg odgovora, obratimo se specialistima za rasne probleme. Evo šta oni kažu: „Sve što se u društvu dogodilo, sve što se u njemu događa i kako se događa, sve što će se dogoditi kao i kako će se dogoditi, jeste delo rase”. (Rozenberg). Rasa je dakle sve. Rasni sastav jednog naroda ključ je za sve. I kad je tako, odnosno da bismo se uverili da li je tako, moramo potražiti činjenice. A da bismo te činjenice našli, moramo se za sobom osvrnuti i dobro pogedati: 1. kakvo je me-

sto rasnom problemu dodeljivano u prošlosti; tj. kakvu je ono ulogu igralo u istoriji naroda; 2. kako se na ovo pitanje gleda u zemljama gde fašizam ne vlada. Zatim je potrebno da iz svih tih činjenica izvučemo zaključak kakvu će ulogu rasno pitanje igrati u budućnosti. Drugim rečima: ako zaista rasni problem ne igra i ne može da igra onu ulogu koju mu rasisti pripisuju, potrebno je tačno da znamo zašto mu pridaju toliku važnost, zašto na inače bolesni organizam današnjeg društva otvaraju i još jednu rakanu više.

No pre nego što bismo se upustili u traženje fakata, potrebno je da vidimo da li je rasni problem, kako to mnogi smatraju i neumorno tvrde, privatna stvar rasista i Jevreja, ili je to pak svetski problem. A da bismo mogli utvrditi ko je u pravu, oni što današnji sukob rasista i Jevreja smatraju za njinu internu stvar, ili pak oni što u tome sukobu gledaju svetski problem, potrebno je da pitanje stavimo pod svetlost istorijskih događaja. Uobičajena je stvar da se godine broje od pojave hrišćanstva. Isto je tako uobičajena stvar da se Jevreji smatraju za krivce Isusove smrti. Je li to tačno ili nije, ko je izrekao a ko izvršio smrtnu presudu, nas to ne interesuje. Stoji međutim da je Isus, usled ondašnjeg teškog ekonomskog stanja, bio veliki nezadovoljnik. Skine li se misticizam, fakta govore da je ondašnje društvo, odrubljujući nezadovoljniku glavu, verovalo da je ovakvim postupkom rešilo pitanja koja su ga do temelja potresala. Istorija nam kaže da su te nade bile preterane. Jer ako je Isus otišao u grob (da se bajagi tek nakon

četiri stotine godina primeti da je iz groba ustao), otišao je i ondašnji društveni sistem. Da budemo kratki: za odlazak starog veka i dolazak srednjeg veka, vezano je jevrejsko pitanje. Pri odlasku srednjeg veka, društvo su opet razdirali teški društveni bolovi. Tada se opet javilo u najaktuelnijoj formi jevrejsko pitanje. Dolaskom Francuske Revolucije toga pitanja nestaje kao da ga nije ni bilo. Danas se ono evo i po treći put nalazi u centru društvenih potresa. Uz kategoričnu napomenu da se i jevrejski narod deli na kapitaliste i proletere kao i drugi narodi, nama se čini da se ovako oštro u četvrtoj deceniji dvadesetog veka jevrejsko pitanje potrže baš zato što se i buržoasko društvo, kao i prethodna, nalazi na definitivnoj prekretnici.

Ako je pak ovo tačno, a nama izgleda da jeste, onda borba rasista protiv Jevreja nije njina lična stvar, već po prevashodstvu svetski problem.

Da bi nam situacija bila što jasnija, pogledajmo neke činjenice. Nemačka ima oko 66,000.000 stanovnika. Od toga broja na Jevreje dolazi oko 500.000. Šta nam ove cifre kazuju? One tvrde da prema 130 Nemaca stoji jedan Jevrej. To znači da je za Nemce situacija za 130 puta povoljnija. Pa ipak je 15 septembra ove godine donet zakon za zaštitu Nemaca od domaćih Jevreja. Tim zakonom se strogo zabranjuje sklapanje brakova između Nemaca i Jevrejki i obratno. Međutim, u celom svetu je dobro poznata stvar da Jevreji iz religioznih razloga nimalo ili vrlo malo stupaju u brak s članovima ostalih religija. Prema tome, ovaj toliko isticani zakon ne do-

nosi nikakvu novost. On samo potvrđuje stanje koje već vekovima postoji. Cela njegova novost jeste u tome što domorodnim Jevrejima zabranjuje da se pojavljuju u kupatilima gde se nalaze Nemci. Međutim, za inostrane Jevreje ova zabrana ne važi; oni se slobodno mogu mešati s Nemcima i Nemicama. U dalje komentarisanje ovako „ozbiljnih” stvari nećemo da se upuštamo.

Da bi nam bilo jasno da je rasistička borba protivu Jevreja svetski problem, poslužimo se gledištem jednog od zvaničnih specijalista u rasnom pitanju, gledištem g. Rozenberga. Uzgred napomenimo da su prvi protagonisti rasizma delili evropsko stanovništvo na pet, zatim na šest rasa. G. Rozenberg i ostali današnji rasisti idu jedan korak dalje. Oni tvrde da u Evropi ima sedam potpuno različitih rasa. Po njihovom tvrdjenju to su sledeće rase: nordistička, vestfalska, zapadnjačka ili sredozemna, alpinska, baltička, dinarska i jugo-istočna. Zakonom od 15 septembra ova je podela potvrđena. U njemu se kaže: „Nemci i njima srodne rase...” Napred pobrojane rase trebalo bi da obuhvataju sledeće narode: nordistička Pruse i Skandinavce; vestfalska Anglo-Saksonce; zapadnjačka Latine; alpinska narode Srednje Evrope; baltička Poljake, baltičke narode i evropske Ruse; dinarska Južne Slovene i Grke; jugo-istočna Jevreje itd. Uzeti za ženu ili dati svoju ćerku sinu jedne od šest napred pobrojanih rasa, sem nordističke, u današnjoj Nemačkoj nije rado viđeno. Uzeti pak za ženu ili dati svoju ćerku sinu jugo-istočne rase, tako što učiniti po današnjem rasističkom shvatanju, znači

izvršiti greh i prema svome narodu i prema državi. Dakle, dok se nekad mešanje krvi smatralo za vrlo korisno po razvitak naroda, u današnjoj Nemačkoj takva se radnja smatra za „krvni greh”. Kako je to moguće i zašto je to tako, na to ćemo se pitanje kasnije osvrnuti.

Sad treba da vidimo kako se na rasno pitanje gledalo u najdaljoj, dalekoj i bliskoj prošlosti. Bacajući pogled na ostatke iz kamenog doba, odmah uočavamo da se čovek čim je postao **homo sapiens** (misaono biće) počeo interesovati i za svoju društvenu okolinu. No u tome njegovom interesovanju ne nailazimo ni na jedan trag na osnovu kojega bi se moglo zaključiti da ga je ma u kojoj formi mučio rasni problem. Primaknemo li se bliže, na putu nailazimo na kinesku, asirsku, grčku i rimsku civilizaciju. Razni spomenici, koje su nam ostavile ove civilizacije, kazuju nam: 1) da je od kamenog doba pa do njine pojave protekao jedan dugi vremenski period; 2) da je **homo sapiens** u tome periodu toliko evoluirao, da je ne samo napustio bušenje i glačanje kamena, tog njegovog prvobitnog alata, i pristupio izradi drvenog i gvođenog oruda, nego i da je postao sposoban da udari temelje modernim naukama: matematici, astronomiji, medicini, filozofiji itd. Pa i pored toga što je **homo sapiens** u svojoj evoluciji otišao toliko daleko, i pored toga što se u tome svome istoriskom kretanju osposobio da udari temelje svima pomenu tim naukama, on ipak nije za sobom ostavio ništa na čemu bi se mogla zidati rasistička nauka.

Treba li iz ovoga zaključiti da se antički čovek nije interesovao za obezbeđenje i usavršavanje svoga potomstva? Ne. Jer pored rada na pomenutim naukama, on se bavio i ispitivanjem svojih savremenika. Ali ta ispitivanja nemaju ni najmanje rasistički karakter. Ispitujući čoveka, naučnici antičkog doba imali su priliku da naiđu i na takva plemena, koja nisu imala glavu, već su im se oči nalazile na ramenima. Ali ako ta plemena nisu imala glavu, ona su se odlikovala dugačkim repovima. Pa ipak antički naučnici nisu nalazili za potrebno da upozore svoje potomke iz XX veka da će učiniti greh, potomstvo osuditi na propast, ako u toku istoriskog razvitka uzmu za ženu ćerku tih repaša, ili pak njenim sinovima dadu svoju ćerku za ženu. Treba li iz ovoga zaključiti da su misaoni pretstavnici antičkog doba bili nesposobni da primete „rasne razlike”? Ne. Jer, pored gore spomenutih opisa, oni su zabeležili i to da su ondašnji ljudi bili bele, žute i crne kože. No boja kože nije im služila ni za kakav znak na osnovu kojega bi mogli predvideti da će se u XX veku posle Hrista pomoću te kožne boje zidati rasna piramida.

Iz ovoga ne treba zaključiti ni to da među ljudima antičkog doba nije bilo nikakvih društvenih pedela. Naprotiv, poznata je stvar da su Egipćani zidali piramide pomoću radnih obespravljenih ruku. Akropol u Atini i Forum u Rimu, kao i tolike druge građevine i tvrđave, koje mi danas s divljenjem posmatramo, zidali su robovi. No robovska klasa nije bila posledica oblika glave, ili boje kože, kose i očiju, već ekonomskog stanja. U robove se nije odlazilo zato

što se imala okrugla glava, zdepast stas, mesnat nos, već zato što se bilo u ratu pobeđen, ili zato što se nije imala sopstvena njiva. Na klasnoj dakle, a ne na rasnoj podeli, izgrađena je celokupna antička civilizacija. Na klasnoj podeli počivao je i ceo srednji vek. A ta društvena podela na klase, kao što znamo, dovela je do Francuske Revolucije. I baš ta revolucija i jeste začetnik rasizma. Pored dovodenja na vlast buržoaskog društva, ona je — počela uvlačiti i rasnu podelu, — tj. njeni neprijatelji.

Ipak svakome treba priznati zasluženo prvenstvo. A pošto su Amerikanci prvi počeli deliti društvo na „sposobne” i „nesposobne” rase, to im to prvenstvo ne smemo oporeći niti ga ignorisati. Kad su se engleski politički i kriminalni prestupnici, taj element „najniže klase”, našli u američkim šumama, oni su te šume sekli nemilosrdno. Ali kad je pusta polja trebalo preorati i zasejati, tada se javila potreba za nabavkom radne snage. I šta se moglo raditi? Proterani „ološ” nije mogao pozvati svoje bivše gospodare da kod njega argatuju, već se on morao obratiti tamo gde se nalazio i još veći „ološ”, obratio se afričkoj suncem isprženoj i gladu ispijenoj sirotinji. U poteri za što bržom, većom i lakšom zaradom, lađe su iz dana u dan istovarivale neka crna čudovišta. Izvesno vreme, ova crna bića primana su u Americi sa zadovoljstvom. To je potpuno razumljivo, jer je bilo potrebno što više ledine raskrčiti i pamuka posejati. Ali ni ta blagonaklonost, kao ni mnoge druge, nije večno trajala. Kao i sve u ljudskoj istoriji, i stav prema crnim „uljezima” počeo se menjati. Radom iscrpeni,

prilično namnoženi, američki crnci su počeli, čak i oni, svoja prava tražiti. Jučerašnjem „ološu” iščaurenom u bogate gospodare, crnački zahtevi se nisu rentirali, pa prema tome „u ime pravde” ni dopadali. Zato je negdašnji „ološ” kategorički odbio da crncima udovolji. A da bi odbijanje crnačkih zahteva bilo što „opravdanije”, u pomoć su pozvani i neki naučnici. Kao specijalisti, ovi su na poziv odmah odgovorili. Posle napornih „naučnih” radova, zvanično je objavljeno da su američki crnci poslednja rasa na svetu, pa da im se kao takvim ne mogu dati nikakva prava. Da bi naučna argumentacija bila što ubedljivija, dodalo se i to da bi ma i najmanje popuštanje išlo na uštrb bele rase. Zapojeni slobodoumnim idejama Francuske Revolucije, na gornja tvrđenja su odgovorili neki francuski naučnici. Oni su javno ustvrdili da američki naučnici **„mešaju nauku i čovekova prava s interesima američkih trgovaca crnim robljem.** Ovo je sigurno vrlo teška optužba, a da bismo se uverili da li je ona opravdana neće biti suvišno da ovde navedemo jedan pasus iz Deklaracije nezavisnosti Severo-američkih Država, toga potulata ljudske slobode, s kojim se Amerikanci toliko ponose. Deklaracija je objavljena 4 jula 1776, a dotični pasus glasi: „. . . da su svi ljudi ravnopravno rođeni, obdareni od svoga tvorca izvesnim neotudivim pravima, pa da svima pripada život, sloboda i težnja za srećom . . .”

Nije potrebno dokazivati da se ove tvrdnje nikako ne slažu sa „naučnim” stavom američkih profesora prema crncima. Ne obzirući se na Deklaraciju,

jer je ona važila dok se s interesima poklapala, jedan drugi američki naučnik je još oštrije istupio. Po mišljenju toga profesora, postoji veća intelektualna podudarnost među majmunima i crncima nego među crnim i belim ljudima.

Gornje mišljenje možda bi se i dalo nekako prihvatiti da se crnci nisu još mnogo ranije postarali da za svagda onemoguće ovakva tvrđenja. Jer zar bela rasa i ceo ljudski rod nisu baš od tih majmunima intelektualno tako bliskih ljudi primili arapske cifre? Jesu. Ali kad se postaje slep od rasne mržnje, kad usled ličnih interesa bes kipti do ludila, tada se ne može misliti na istoriske činjenice.

Iz napred navedenoga vidimo da se borba vodila oko toga da li je crna rasa ravna beloj rasi ili je pak mnogo inferiornija. Ali od podele belih ljudi na rase nema ni traga. No što nisu uradili neprijatelji crne rase, uradili su protivnici Francuske Revolucije. Na nekoliko meseci pre zauzeća Bastilje, javlja se knjiga „Posmatranje francuske istorije”. U toj svojoj knjizi jedan pop je ustvrdio da treći stalež, tj. buduća francuska buržoazija, traži slobodu zato što u svojim venama ima nečistu krv niže rase. A nečista krv u vene trećeg staleža uvukla se na taj način što su se Gali sparivali sa ženama germanskih plemena. Dakle, Germani su ti koji truju „čistu” galsku krv. Zašto su pristalice feudalizma proglašavale krv trećeg staleža za otrovanu? Zato što je taj treći stalež tražio i za sebe ista ona politička i ekonomska prava koja su plemići i sveštenici uživali.

Grof Fransoa-Dominik de Monlozije, istih dana kad i pop Bresar, otkriva da treći stalež nije francuska rasa: 1) zato što je pomešana galska čista krv s germanskom nečistom krvlju, i 2) zato što je taj treći stalež zakoniti potomak robovske klase. Dakle, treći stalež je krvno dvostruko opterećen. A opterećen je zato što više nije hteo da čeka na ulogu koju mu je istorija bila dodelila. Po tvrđenju Monlozije, čista francuska krv počela se mešati s nečistom robovskom krvlju u XII veku da u XVIII veku dostigne „kulminacionu tačku”. Posledica ove nečiste krvne poplave, po mislima pomenutog grofa, jeste 1789, tj. Francuska Revolucija.

Iz ova dva primera, a da se ne pozivamo na one iz američke sredine, iz stava ova dva protivnika Francuske Revolucije, jasno se da nazreti kakvi će biti „naučno nepristrasni principi” buduće „nauke” o sedam evropskih rasa. No i pored ovih zavirivanja u krv narodnih masa i pokušaja da se pomoću krvnog sastava objasne društvene težnje i veliki istorijski preokreti, rasistička teorija pak ne uspeva da izbije na političku pozornicu. Ona je morala pričekati da prođe prva polovina XIX veka, pa da tek onda sebi izvojuje pravo na „naučnu vrednost”. Ona je morala da sačeka 1854. Te godine francuski grof i diplomata Arur de Gobino (1858-1882) uzima pero u ruke i čini veliko rasno otkriće. Te godine on objavljuje knjigu „Ogledi o nejednakosti ljudskih rasa”. Po Gobinou, u ljudskom društvu postoji rasna piramida sastavljena iz tri dela: bele, žute i crne rase. Naravno na dnu se nalazi crna, u sredini žuta a na

vrhu piramide bela rasa. Bela rasa se vrha dočepala svojom prvobitnom sposobnošću, jer je ona u početku bila neuporedivo sposobnija od ostale dve rase. Ali se, nepažnjom belih gospodara, ova umna i fizička nadmoćnost počela gubiti. Mešajući se krvno sa crnom i žutom rasom, bela rasa je počela sve više da se degeneriše. Prateći izlaganje Gobinoa, čovek dolazi do zaključka da bela rasa nije imala nikakve krvne srodnosti sa crnom i žutom rasom. Crkva, međutim, neodstupno tvrdi, kao što znamo, da je Adam otac a Eva mati svih ljudi na svetu. To znači da smo i još kako u krvnom srodstvu sa svim ljudima na svetu bez obzira na boju kože. Kome sad da se veruje? Najsigurnije će biti ako ne verujemo ni jednima ni drugima.

Po Gobinou, oličenje degenerisanosti bele rase čine Jevreji. Prvobitno, razume se, i oni su bili čisti arijevci. Ali mešajući se sa svojim robovima, oni su izgubili i poslednju kap čiste arijevske krvi. Za Jevrejima su pošli skoro i svi beli narodi. A među tim narodima koji su pošli za Jevrejima, razume se, prvo mesto zauzimaju sinovi onih otaca koji su osvojili Bastilju. Mešajući se s Arapima, Francuzi su postali arijevska rasa drugog reda. Od ove nesreće, po Gobinou, jedino su se sačuvali Nemci, Skandinavci i Anglo-Saksonci. Kako to? Blagodareći geografskom položaju, odgovara Gobino. Dakle, nije po sredi obzirnost ili dalekovidost, kako to tvrde današnji rasiisti, već jedino geografski položaj. Živeći visoko na severu, po mišljenju grofa Gobinoa, pomenuti narodi nisu imali priliku da se mešaju sa žutom i crnom

rasom. No ako se navedeno tvrđenje podvrgne kritici, od njega slabo šta ostaje. Upravo ne ostaje ništa. Jer, pre svega, evropski narodi nisu uvek stanovali u Evropi ovako kako su sad geografski raspoređeni. Oni su se doselili iz Azilje, tj. iz kroleveke i bele, i žute i crne rase. Zato se i zovu indo-evropskim narodima. To bar ne može da se negira. Prema tome, rasna mešavina je postojala još pre nego su arijevci stigli u Evropu. Upravo oni su u nju stigli s pomešanom krvlju. Otuda im nije moglo ništa koristiti na kojoj su se daljini od Arapa nastanili. Ovome treba dodati nebrojna mešanja evropskih naroda u toku tolikih ratova i ne manjih seljenja. A što znači da, ako je ma koji narod u Evropi bio „zarazen“ lošijom krvlju, ni ostali narodi od te zaraze nisu mogli umaći. Svemu ovome treba dodati da Eskimi žive severnije i od Anglo-Saksona, i od Germana, severnije čak i od Skandinavaca, pa bi na osnovu Gobinoovog tvrđenja oni trebali da predstavljaju najčistiju i najsposobniju krv na svetu. Međutim ni Gobino ni njegovi sledbenici iz Trećeg Rajha ne samo što Eskimima ne priznaju krvnu superiornost, nego je odriču čak i baltičkoj rasi, tj. baltičkim narodima, iako oni žive delimično severnije od Germana.

A sad da navedemo jednu od osnovnih misli duhovnoga rasističkoga oca:

„Došao sam, kaže Gobino, do zaključka da rasno pitanje vlada svim ostalim problemima u istoriji, i da sačinjava njihov ključ. Rasna čistota dovoljna je da objasni sudbinu i tok kretanja raznih naroda.”

Nema sumnje, ovo je rečeno vrlo odlučno. Ali nije osnovano na faktima. A što nije osnovano na faktima, to je neistinito. A što je lažno, to ne treba napadati, jer ono samo sebe i napada i ubija.

Zašto je Gobino baš Nemce proglasio za jedan od najčistijih rasnih naroda? Zar još na prvi pogled ne izgleda malo sumnjivo što jedan francuski plemić, uz to i diplomata, Nemce proglašuje za najčistiju rasu na svetu? No kao da je znao da će se ovo pitanje jednog dana postaviti, Gobino je sam objasnio šta ga je rukovalo da ovako što napiše. U jednom od pisama upućenih Kozimi Wagner (supruzi poznatog kompozitora Wagnera), Gobino izlaže zašto se oborio na sve evropske narode izuzev Nemaca, Anglo-Saksona i Skandinavaca. Gobino nije mogao da oprostí Francuzima i ostalim narodima koji su se povelí za Jevrejima, što su uništili plemstvo i zaveli parlamentarni režim. S tim se on nije mogao nikako pomiriti. To mu se nije ni najmanje dopadalo. Naprotiv, pruska okrutost i brutalnost, američka bezobzirnost prema crncima, elegancija engleskih lordova, sve je to kod njega izazivalo s jedne strane oduševljenje, a s druge očajanje za lepim prohujalim vremenima. Ovakvim shvatanjem slobode i progressa, osnivač rasizma je dovoljno istakao podlogu rasne „nauke”. Ovde treba dodati da i g. Hitler u svojoj knjizi „Majn Kampf” (Moja borba) tvrdi da su Jevreji ostalim narodima naturili parlamentarizam. Po njegovom shvatanju, parlamentarizma ne bi bilo da nema Jevreja. Da bi čitalac mogao oceniti koliko su ova tvrđenja tačna, potrebno je navesti da je parla-

mentarni režim potekao iz Engleske. To je bilo 1215. Te godine su lordovi kralju Jovanu zvanom Bez Zemlje naturili „Kartu slobode”, tj. ograničili u izvesnoj meri njegovu kraljevsku vlast i udarili osnove parlamentarizmu. Prema tome, ako su gornje tvrdnje tačne, mi se pitamo kako se 1854 moglo ukazivati na englesku „čistu krv” kad su se još 1215 lordovi „povodili” za Jevrejima, i kad svako „povođenje” rezultira iz nečiste krvi? Pitamo se, čija je krv čista, kad je plava krv (plemićka) bila već u početku XIII veka zaražena? Zar plemstvo nije postojalo na krvnoj osnovi? Nešto ovde ne „štima”.

Ideje grofa Gobinoa prvi je prihvatio takode jedan Francuz, i takode plemić. Zove se Vaše de Lapuž. Kao profesor univerziteta u Monpeljeu, on je 2 decembra 1886, u svome uvodnom predavanju, razvio rasnu teoriju svoga prethodnika. Kao ni Gobino, ni g. Lapuž u Francuskoj nije naišao na dobar prijem. Naprotiv, izviždan od svojih slušalaca u toku pomenutog predavanja, a zatim podvrgnut oštroj kritici, on se nije usudio da dođe na drugo predavanje, već je potražio drugu službu. No ako Gobino i Lapuž u Francuskoj nisu naišli na razumevanje, Nemci su predavanje ovog poslednjeg s Viljemom II na čelu oduševljeno pozdravili. Ponet ratnim i industriskim uspesima, hrabren i guran od imperijalistički nastrojenih elemenata, Viljem II se postarao da se na nemačkom tlu što pre i što bolje razvije rasistička teorija. Da bi što bolje mogao zavladati nemačkim narodom, u njemu do maksimuma razviti šovinizam i pripremiti ga za 1914, car Viljem je u rasističkoj teoriji

sagledao najpogodnije sredstvo. I pošto je on imao takvu želju, to nije dugo potrajalo a na Jenskom univerzitetu se pojavio dr. Ginter, koji prvi počinje propoved rasističkih teorija. Nije dugo potrajalo, u pomoć mu je priskočio Englez Čemberlen. Da bi se što bolje mogao posvetiti rasizmu, pošto su ga engleske mase kategorički odbacivale, Čemberlen prelazi u Nemačku i prima prusko državljanstvo.

To je bio put koji je prevalila rasistička ideja da bi naposljetku bila uvezena u Nemačku i tu našla toliko podesan teren i primenu da se danas i sam stari g. Lapuž zgranjava.

A sad da vidimo kakvi se rasni kvaliteti pripisuju nordistima, a odriču drugim rasama. (U nordističku rasu, kao što smo već naveli, zato što su u toku svet-skog rata bili protiv Nemaca, ne spadaju više Anglo-Saksonci.) Po rasističkom tvrdenju, nordistički tip je aristokrata, veliki mislilac, tvorac svih civilizacija, izraz i nosilac smelosti. On je nezainteresovan i pun požrtvovanja. Za kriminalne stvari nordista je nespособan, itd. itd. Međutim, ostale rase, pored toga što nemaju pobrojane kvalitete, one su lenje, kriminalu naklonjene. Podvali i kukavičluk takođe. Ovome treba dodati da nenordistički tipovi u svojoj krvi nose i bacil gluposti.

Pošto i malo dete može bez imalo muke ustanoviti da gornji navodi ne odgovaraju istini, to odbijamo da ih komentarišemo.

Kad su u pitanju tako važna svojstva, postavlja se pitanje kako ćemo raspoznati razne rasne tipove? Za rešenje ovoga tako važnog pitanja, rasisti nam

nude sledeći ključ: nordistički tip je 1.75 prosečne visine; on ima duguljastu glavu; nordista je vitak, nosa pravilnog, kože crvenkasto-bele, a kose i očiju plavih. Naprotiv, na primer tip zapadnjačke rase je rasta malog, ali ne dežmekastog; glave duguljaste, ali čela niskog; nosa pravilnog, ali mesnatog; kože crnomanjaste, kose i očiju crnih. Alpiski tip je rasta srednjeg, dežmekastog; noge su mu kratke, a glava okrugla i široka; vrat kratak, a nos pored toga što je kratak još je i mesnat. Navedenom treba još dodati da je alpski tip naklonjen gojaznosti.

Iz gornjih navoda, čitalac može sebi dovoljno lako stvoriti sliku s koliko sigurnim argumentima operišu rasisti pri podeli evropskih naroda na sedam rasa. Prema tome, opise ostalih rasa nije potrebno navoditi. Kažemo nije potrebno, jer da bi stvarnost sagledao, čitalac ima samo da se okrene oko sebe. Čim to učini, on će i u našoj dinarskoj rasi, koja je uzgred budi rečeno stavljena na pretposlednje mesto, ustanoviti da ima i nordističkih, i alpskih, i sredozemnih, i vestfalskih, i baltičkih i jugo-istočnih tipova. On će videti da „čak” i među Jevrejima ima i to propisnih nordističkih tipova. Pođe li čitalac u Prusku, u to srce „rasne čistote”, on će biti iznenađen. Čim side s voza, on će videti kako se i tamo ispred njegovih očiju kreću razni rasni tipovi. Otkud je to tako? Odgovor je prost. Kao što je već rečeno, evropski narodi su se ko zna koliko puta mešali, selili, ratovali, jedni druge potiskivali. Talas toga mešanja odneo je i jedan deo Slovena u Nemačku

(Lužičke Srbe). Gde sve u Evropi danas nisu Nemci nastanjeni? Svuda. Naročito od rata naovamo.

Sad da vidimo šta će biti s detetom kad se spare dva razna rasna tipa. Po mišljenju jednog rasističkog pravca, dete će naslediti sve kvalitete lošijeg rasnog roditelja. Po tvrdjenju drugih rasista, dete će biti još slabijih kvaliteta. Primimo li jedno ili drugo gledište, zaključak bi trebao da bude ovaj: Čovečanstvo je u opasnosti. Ono je u opasnosti zato što je svako individui prepušteno da slobodno sebi bira bračnog druga, i što birajući ga retko ko vodi dovoljno računa o rasnim kvalitetima. Otuda hitno nužna potreba da država interveniše. Slušajući ovo izlaganje, mnogi će poverovati u njegovu istinitost. No pre nego što bi postali rasistički prozeliti (nove pristalice), potrebno je malo razmisliti. Ako pak tako postupimo, odmah zapažamo dve stvari: prvo, da dosad nije postojao nikakav zakon radi rasne zaštite. Drugo, da se čovečanstvo, iako taj zakon nije postojao, nije toliko degenerisalo, tj. nije palo ispod nivoa repatih majmuna, a gde je trebalo već odavno da se nalazi ako je tačno jedno ili drugo rasističko tvrdjenje.

Na rasističke protivrečnosti prvi je ukazao lično rasista Čemberlen. Živeći među Prusima, on je, na svoju veliku žalost, morao ustanoviti da mu ispred očiju defiluju „čisti” Nemci, ali stoprocentni predstavnici svih evropskih rasa. Nemoćan da stvarnost izmeni, on je našao za potrebno da svojim rasističkim sledbenicima preporučí skromnost u isticanju nemačke rasne čistote. To isto je morao ovih dana da

napiše i g. Evald Banse. U naučnom organu nemačkog generalštaba „Vervisenšafft”, on je ustvrdio da se nemački narod sastoji iz svih evropskih rasa. U već pomenutom zakonu od 15 septembra 1935, ovo je gledište našlo svoju primenu.

I šta sad? Da se napusti rasni fanatizam na kome je Viljem II zidao tolike nade i planove, a na kome tvorci Trećeg Rajha zidaju još daleko veće nade? Ni u kom slučaju. Sve se pre sme dogoditi, nego napuštanje rasne teorije. A da se ne bi tako što desilo napred je istupio profesor Štemler. Jednim potezom ruke, on je rasnu teoriju sa fizičkog bacio na psihološki teren. Po g. Štemleru „Jedna nordiska duša može da se fizički potpuno podudara s nenordiskim tipom i obratno”. Dakle, kranometar (mera za merenje glave) je neupotrebljiv. Mesto merenja glave, trupa, udova, mesto da za rasnu čistotu služi boja kože, kose i očiju, treba prići merenju duše. Jer po tvrdjenju g. Štemlera, „Moralni kvaliteti jesu najsigurniji kriterium za određivanje rasne pripadnosti. Svi oni koji osećaju i misle na isti način, svi oni koji ispovedaju iste ideale pripadaju istoj rasi”.

Dakle, dovoljno je da se iz kaprica ili uverenja osetimo da smo na pr. crnci ili Eskimi, pa da to i „u stvari” budemo. Tako nam rasni pronalazak g. Štemlera pruža mogućnosti da u toku dana menjamo i boju kože i narodnost i to kameleonskom brzinom. Ovaj pronalazak pružio je izvesnim nemačkim Jevrejima mogućnost da sebe proglase za „čiste nordiste”. Po njihovom tvrdjenju, oni su čisti nordisti zato što se tako osećaju, što imaju iste ideale koje i hitlerovci. A ti

se ideali sastoje u tome što današnjih sto miliona Nemaca treba da u Evropi stvore mesto za budućih dvesta pedeset miliona. Istovetni zahtev postavlja i jedan deo palestinskih Jevreja. Istina jedna neznatna manjina. Mesto da im je lično iskustvo poslužilo za pouku, mesto da su u šovinizmu i rasnoj mržnji sagledali uzrok za tolike nepravde, poniženja i potpuno materijalno upropašćivanje, oni traže ni manje ni više nego da se Arapima u Palesitni i trag uništi.

Tako, dakle, mesto da se nademo pred čistim rasnim rajem, mi se nalazimo pred imperijalističkim pothvatima. Jer, ako ovo nije tačno, ako „Svi oni koji osećaju i misle na isti način, svi oni koji ispovedaju iste ideale pripadaju istoj rasi” zašto se radničkoj klasi u Štemlerovoj državi ne dopusti da te svoje osećaje i misli, te svoje iste ideale ispolji i kaže da „pripada istoj rasi”, rasi udruženih radnika celoga sveta?

Ovakvo gledište ne zastupa samo g. Štemler. On ima veliki broj pristalica. Među njima je i profesor Klaus. Po mišljenju toga naučnika „Može se biti plemenit ili podao, rdav ili dobar, pametan ili glup, obdaren ili ograničen, sposoban za politiku, trgovinu ili filozofiju, sva ta svojstva pripadaju svima rasama”.

Prateći ovo umovanje, mi se moramo zapitati: pa šta je s rasama? Šta je s podelom evropskog stanovništva na sedam rasa? Od čega se jevrejskoga mora čuvati nemački narod da mu se jednoga dana ne bi desilo da propadne, kad su i Jevreji i Nemci

podjednako „sposobni za politiku, trgovinu i filozofiju”? Šta je to što ta „dva sveta” nepremostivo deli? No budimo strpljivi. G. Klaus će nam odmah odgovoriti i uveriti nas. Evo: „Samo nordisti ova svojstva (napred citirana) ispoljavaju na nordistički način”. Dakle, u tome leži podela. Dakle, ako je jedan nordista pametan, on je pametan na nordistički način.

Ako je pak glup, lud ili divalj, onda je on takav opet po nordističkom načinu. Imamo, dakle, nordističke, zapadnjačke, alpinske, dinarske itd. itd. gluposti i vrline, obdarenosti i idiotizme, ozbiljnosti i šarlatanizme. Tačnije rečeno: mržnja, zasleplost i želja za osvajanjem tuđih teritorija teraju rasi mesto na naučnu istinu u vrzino kolo, u mračni misticizam, u klanjanje divljačkom bogu Votanu, u polaganje nada u boga Tora.

Pošto smo videli da rasistička teorija o fizičkoj čistoti nordista ne postoji, pošto smo videli da na psihičke osobine ne može niko pa ni nordisti monopol udariti, ostaje nam još da vidimo kako stoji s krvnom čistotom. Na tvrđenje onih koji kažu da „krv nije voda” smešno bi bilo osvrutati se, jer svi oni i pored toga što se služe ovim „dokazom” ipak svakodnevno piju vodu, a time i sipaju pomalo vode u svoju od vode „čistu” krv. Ostaje nam dakle, da vidimo da li je krv rasno podeljena, tj. da vidimo da li se može naći ma kakve krvne podudarnosti recimo kod jednog Prusa i jednog Arapina.

Da bismo mogli to iznaći, moramo videti kako stoji s „davanjem”, transfuzijom krvi. Transfuzija krvi u

medicini, od početka dvadesetog veka naovamo, igra sve veću ulogu. Za vreme prvih pokušaja, davanje krvi je izazvalo velike komplikacije. Mesto da se bolesnici kojima se krv davala spasu, oni su usled krvne kolizije (nepodudaranja) prevremeno terani u grob. Transfuzija je mesto spasenja često puta donosila smrt. Ovakvi žalosni rezultati naterali su lekare da posumnjaju u samu krv. Bilo im je jasno da se krv primaoca sa krvlju davaoca ne podudara. To nepodudaranje je navelo specijaliste da poveruju, da se jedino porodična krv može mešati. Jer, ako roditelji i deca, ili braća i sestre nemaju istu krv, ko onda može da je ima? Niko. Zato se pristupilo davanju krvi među članovima iste porodice. Međutim ni krv članova iste porodice vrlo često nije htela da se „podudari”. Lekarima onda nije ostajalo ništa drugo nego da posumnjaju u pravilo „krv nije voda”.

Posle izgubljenih nada u „osveštano” pravilo, posle ustanovljenja da se ni srodnička krv ne podudara, pristupilo se bližoj analizi krvi. I ta je analiza donela iznenađenja: otkriveno je da se ljudska krv deli u četiri grupe. Danas se u medicini te grupe označuju na razne načine. Mi ćemo ih označiti sa O, A, B i AB. Analiza je otkrila da se krv grupe O može davati svima grupama. Grupa O jeste dakle univerzalni davalac krvi. Grupa A daje krv svojoj grupi i grupi AB. Grupa B svojoj grupi i grupi AB. Grupa AB samo svojoj grupi. Dakle, dok se krv grupe O može bez opasnosti davati svima grupama, krv grupe AB podudara se samo među članovima svoje

grupe. Znači da je ova poslednja grupa veliki egoista.

No ako je grupa O „univerzalni” davalac krvi, ona prima krv samo od svojih grupnih članova. Grupa A prima krv svoje grupe i grupe O. Grupa B takode svoje grupe i grupe O. Grupa AB podnosi krv svih grupa.

O mešanju zaražene i nezaražene krvi nećemo govoriti. Svakome je danas poznato da se to ne sme činiti. Podvucimo međutim još jedanput da svako nepoštovanje navedenih podela pri transfuziji krvi ima za posledicu nepovoljne rezultate.

Pošto ne samo deca istih roditelja, ali raznih godina, nego i blizanci vrlo često ne pripadaju istoj krvnoj grupi, javila se potreba da se sazna koje je uslove nužno ispuniti, pa da bi blizanci pripadali istoj krvnoj grupi. Posle izvesnog traženja, stručnjaci su ustanovili da je potrebno da blizanci potiču od istog jajeta i da u sebi nose iste hromosome. Ako se pak ne ispunjavaju ova dva uslova, iako leže u istoj materici i istovremeno, ipak se ne može imati nikakve sigurnosti da dotični blizanci pripadaju istoj krvnoj grupi.

Iz ovih nepobitnih navoda jasno proizlazi da rasisitičko geslo „glas krvi” važi isto toliko, ako ne i manje, koliko je „osveštano” pravilo „krv nije voda”. Ovome treba dodati da je stručno ustanovljeno da su sve četiri krvne grupe rasprostrte po svim delovima sveta. Ima ih, dakle, i među Eskimima i među stanovnicima Ognjene Zemlje.

Iz ovoga ne treba zaključiti da su sve četiri krvne grupe brojno jednake. Univerzalni davalac krvi, grupa O, je najmnogobrojnija. Za njom dolazi grupa A. Onda grupa B, i naposljetku grupa AB. Grupa O je naročito rasprostranjena među Indijancima. Neki specijalisti veruju da je grupa A najstarija. Odakle potiče ovo verovanje, videćemo malo kasnije. Ima ozbiljnih naučnika koji tvrde da grupe odgovaraju psihičkim osobinama individua. Japanac Takaja Furuhati, koji se danas smatra za jednog od najvećih autoriteta po ovom pitanju, tvrdi da su individue iz grupe O energične i hrabre. Za grupu A kaže da je melanholična, a za grupu B da je vesela i druželjiva. Postoji i takvo verovanje da je grupa A najjače zastupljena na Severu, i da lje nestaje ukoliko se više ide Jugu. No ovo je samo jedna pretpostavka, pošto se ona ne može tačno proveriti. A ne može zato što bi za jedan dan trebalo izvršiti analizu celokupne toga dana postojeće ljudske krvi. Tačno je pak to da su kod naših rodaka, čovekolikih majmuna, kako je to Fridental ustanovio, zastupljene sve četiri krvne grupe. Kod šimpanza je najbrojnija grupa A. Otuda i verovanje da je ona najstarija.

Napred navedenom treba dodati: ne postoje nikakve podudarnosti između boje kože, kose i očiju i krvnih grupa. To je nepobitan fakat. I pošto su sve četiri grupe zastupljene i na Severu i na Jugu, pošto u našim venama teče majmunska a u majmunskim naša krv, to se može, razume se ako se želi ostati kod istine, sa sigurnošću tvrditi da postoji majmunsko-ljudska krv. A za rasističko pak tvrđenje da je nor-

distička krv najčistija na svetu, sa sigurnošću se može reći da ona počiva na blefu.

A sad pošto smo prečistili račune s tvrdnjem da „... pitanje rasa vlada svima problemima istorije“ da vidimo šta kažu rasisti ostalih zemalja. O tvrdnjama fašističkih crnih košulja, kojima hoće da se celome svetu dokaže da je italijanski narod kolevka svih civilizacija, svih naučnih i kulturnih tekovina, o vrednosti tih tvrdnja ne treba govoriti. Da se pozadi tih bombastih fraza, krije netačnost, to je i čobančetu u najzabačenijoj planini dobro poznato. O američkom rasizmu, čije se gledište „podudara s interesima trgovaca crnim robljem“, pored onoga što je već rečeno, nije potrebno više ništa kazati. S obzirom na njegovu originalnost, ostaje da se osvrnemo na francuski rasizam.

Profesor Pariskog univerziteta, g. Rene Marsal, ovih dana je objavio knjigu „Francuska rasa“. U toj svojoj knjizi g. Marsal tvrdi da je francuski narod sastavljen od tri razna plemena: ligurskog, romanškog i keltskog. Kakva svojstva imaju ova tri plemena? Po Marsalu, njina je odlika u tome što su se stopila u jedinstvenu i nedeljivu francusku rasu. Druga njina odlika jeste što svaku stranu jedinicu, svaki drugi rasni tip odmah pretvaraju u francusku rasu. To znači da se može mešati s francuskom krvlju ma koja i ma kakva krv, od toga nema nikakve opasnosti. Francuska krv će je asimilisati, prečistiti i pretvoriti u „čistu“ galsku krv. Teoretičar nemačkog generalštaba g. Evald Banse, uočavajući

potrebu za što veći broj vojnika, tu istu misao počinje da razvija preko „Vervisenšafta”.

Postavlja se pitanje kako francuska krv uspeva da nadjača i pretvori u svoju krv, krv ostalih rasa? G. Marsal je i na ovo pitanje odgovorio. Po njegovom shvatanju „... francuska rasa pretvara druge rase u svoju pomoću svojih izuzetnih i isključivo francuskih svojstava”.

Kako da se razume ovo gledište pariskog profesora? Da li je zaista moguće da francuski narod (ili nemački kako to tvrdi g. Banse) ima u svojoj krvi jednu specijalnu aparaturu za pretvaranje ostalih rasa u „čistu” francusku rasu? Ako g. profesor pod tom aparaturom podrazumeva francusku politiku, politiku koja se od Revolucije naovamo stalno primenjuje, ako se pod pojam asimilacije podvrgava politika koja se primenjuje prema strancima koji se nastane u Francusku, a naime da što pre postanu francuski državljani, onda se s njim slažemo, uz napomenu, razume se, da svaku stvar treba zvati svojim pravim imenom. Ako on pak hoće da nas uveri da Francuzi imaju ispod kože neku aparaturu za asimilisanje i prečišćavanje tuđe krvi, onda njegova teorija vredi isto onoliko koliko i fašistička kranometrija, ili pojam o nordističkoj duši i glasu krvi.

Dakle, dok jedni rasisti prave paradu s nordističkom rasom, dok drugi tvrde da će fašizam mlazovima svoje „večne” civilizacije obasuti i usrećiti, tj. u fašizam pretvoriti ceo svet, dotle treći ističu krvnu moć jednog naroda, moć koja pri najma-

njem dodiru vrši rasnu asimilaciju. Tačnije rečeno: i jedni i drugi, i treći rasisti i svi koliko ih god ima, propovedaju hegemoniju svoga naroda nad ostalim narodima.

Ranije smo postavili pitanje šta je rasa. Na to smo pitanje odgovorili iznošenjem rasističkog tvrdjenja. U toku daljeg izlaganja, kao što smo videli, to se tvrdjenje nije moglo s činjenicama podudariti. A da se rasistička gledišta s faktima ne podudaraju, dovoljno je da se oko sebe okrenemo. Čim to učinimo, odmah ustanovljujemo da svaki šovinista proglašuje svoj narod za najbolju rasu na svetu. A to je nemoguće. Ne može svaki narod da bude najbolja rasa na svetu. Nismo svi najbolji. A nismo zato što svuda ima dobrih i rdavih, tj. radnika i neradnika.

Dalje možemo videti da niko od nas **potpuno** ne liči na svoje roditelje. Niti pak na braću ili sestre. Nigde i niko od nas nije naišao na **dva potpuno istovetna čoveka**, sem, i to vrlo retkih slučajeva, na blizance. Iz čega potiče taj zakon, koji ne dozvoljava da dva ljudska bića potpuno liče jedno na drugo? Na ovo se pitanje može odgovoriti samo na istorisko-materijalistički način, jer taj zakon izvire iz života. I jer se ćelica, koja je, kao što znamo, baza života, da bi bilo života mora: prvo, biti materija, i drugo, menjati. Kad ne bi bilo menjanja, evolucije i danas bi na zemlji bilo ljudi bez glave a s očima na ramenima i dugačkim repovima. Takvih ljudi međutim danas više nema.

Iz ovoga možemo izvesti zaključak da se zakon menjanja na čoveku više izražava nego na

ostalim bićima. Otkud to dolazi? Evo otkud: Čovek je biološko i istorisko biće. Kao istorisko biće, čovek, pored toga što „trpi“ evoluciju, on još i aktivno sudeluje na njoj. Za to čovekovo sudelovanje na svojoj evoluciji Karlo Marks (1813—1883) kaže sledeće: „Utičući na prirodu izvan sebe i menjajući je, čovek menja i svoju sopstvenu prirodu“. Kako čovek „utiče na prirodu“ da bi istovremeno menjao i „svoju sopstvenu prirodu“? Prostor s kojim raspolazemo ne dozvoljava nam da se detaljno osvrnemo na ovo pitanje. Zato ćemo se morati zadovoljiti s nekoliko primera.

Prvi put je čovek počeo uticati i menjati prirodu kad je počeo kamen glačati. Čim je kamenu dao formu alata, tog istog momenta počeo je menjati i svoju prirodu, jer je počeo živeti novim načinom života. Sekući šume, čovek je izmenio lice zemljino, i izvršio uticaj na padanje kiše. Preko te dve promene izvršio je i uticaj na svoju prirodu. Dokazivati istinitost ovih navoda, značilo bi baviti se turizmom, jer su oni već toliko puta dokazani. Ali ne dodati da i sredina u kojoj živimo i profesija kojom se bavimo, ne utiču na nas i mi na njih, značilo bi zadržati se na pola puta. Ima li roditelja koji nije „otkrio“ da njegovo dete nije onakvo kakav je on bio? Malo. Ko je to što dete mesi na drugi način? Sredina. Ona se stalno menja i sve menja. Kako onda mogu biti rasno istovetni, kako mogu kroz vekove imati istu krv, istu boju kože, i očiju, čak i istu veličinu rasta milioni ljudi? Nikako. Kako se onda može govoriti o raznim rasama u Evropi, kad je Evropa

već ko zna kad postala zajednička košnica svih evropskih naroda?

Može li se zakon stalnog menjanja ma čim opovrći? Ali, kad vidimo da se ljudski rod stalno menja, kad vidimo da deca ni fizički ni umno potpuno ne liče na svoje roditelje, kad svuda i na svakom koraku uočavamo nepobitne razlike među decom istih roditelja, kad se sve te promene s nama i pred nama stalno zbivaju, kako i čim da ga opovrgnemo? Nikako i ničim. Jer je jedino on večan.

Neko će nas upitati: A šta je s Darvinovom i Mendelovom teorijom?

Zaista, te teorije postoje. Zaista, one su imale ogromnog uspeha. Zaista, Darwin lje tvrdio da se u biološkom carstvu vodi ogorčena borba, i da slabija bića u toj borbi podležu, a za život sposobnija pobeđuju. I ne samo da je Darwin tako što tvrdio, nego i mi svojim očima svaki dan gledamo kako se ta nemilosrdna borba neprekidno vodi. U vrtlogu te borbe i mi se nalazimo. Na toj borbi počiva cela dosadašnja društvena istorija. Čak i više: na njoj ima da se udari temelj i budućnosti.

Treba li iz ovoga zaključiti da se **potpuno** s Darwinom slažemo? Ne. No pre nego što bismo izneli u čemu se s Darwinom ne slažemo, potrebno se zapitati šta je u istoriskom smislu sposobnost, a šta nesposobnost? Šta snaga, a šta slabost? Kad se prethodno odgovori na ova pitanja, tek onda se može reći da li je tačno Darwinovo tvrđenje, da u borbi za opstanak pobeđuju samo najспособnija bića. A

da bi u istoriskom smislu došli do tačnog odgovora, potrebno je da bacimo jedan pogled na prošlost.

Znamo da se u staro doba društvo delilo na patricije i plebejce; znamo takođe da su prvi od drugih smatrani za daleko sposobnije. Pa ipak im ta sposobnost nije pomogla, iako su patricije plebejce prodavali kao i ostalu stoku. Jednog dana nestalo ih je s društvene pozornice kao da su bili najslabija bića na zemlji. Poznato nam je da je srednji vek počivao na čvrstoj feudalnoj bazi. Plemstvo, vlasnici zemlje, smatrano je za sposobnu društvenu klasu, a kmetovi za nesposobni elemenat. Pa ipak su u Francuskoj Revoluciji sankiloti (golaći) odneli definitivnu pobjedu nad plemstvom.

Ako je tačna Darwinova teorija, moramo se zapitati: kako je bilo moguće da sankiloti odnesu pobjedu nad plemićima? Šta je bilo sa u praksi „očitovanim“ plemićkim sposobnostima za opstanak? Da bismo došli do tačnog odgovora, moramo se poslužiti dialektikom. A ona nam kaže da su se golaći po zakonu stalnog menjanja jednog dana pretvorili iz kvantitativne u kvalitativnu masu. A taj istoriski prelaz iz kvantiteta u kvalitet dodelio im je da jednog dana postanu vodeći društveni elemenat — buržoazija.

S istoriskih klasa može se preći na uži krug. Uzмимо jednog Skandinavca i jednog ekvatorijanca. Na Ekvatoru će se ovaj drugi pokazati daleko sposobniji. Naprotiv, na Skandinavskom Poluostrvu uloge će se promeniti. Koja je od ove dve grupe za život sposobnija? Odgovor je prost. Veća sposobnost

jednoj grupi mogla bi se priznati samo onda kad bi se ona pokazala za život sposobnijom i na Ekvatoru i na Skandinavskom Poluostrvu. Samo bi se na taj način sposobnost mogla dokazati. Čim stvari tako ne stoje, čim je jedna grupa sposobnija ovde a druga tamo, onda moramo uvideti da je ta sposobnost za nešto „vezana“, da ona proističe iz nečega drugog a ne iz same sebe. A šta je to „drugo“? Na ovo pitanje Marks odgovara: „Uticaj geografske sredine...“

Dakle, čovekova sposobnost je podvrgnuta „uticaju geografske sredine“, ona je uslovljena „osobinama te sredine“. Marks se nije na tome zadržao. Čineći gornju konstataciju, on je odmah dodao: „Uslovljen osobinama te sredine, razvitak produktivnih sila povećava vlast čovekovu nad prirodom, a time samim ga stavlja u nov odnos prema okolnoj geografskoj sredini...“ Ako se ima gornja činjenica u vidu, nije nikakvo „čudo“ što je ekvatorijanac u svom mestu a Skandinavac opet u svom sposobniji za život.

Da li samo geografska sredina utiče na čovekovu sposobnost za život? Očigledno da ne. Jer, nastavlja Marks... „i društveni odnosi sa svoje strane utiču“.

A da bi nam ovo tvrđenje bilo što jasnije, uzmimo jedan primer iz neposredne okoline. Pogledajmo jedno radničko i jedno buržoasko dobro hranjeno dete. Sigurno će ovo drugo biti gojaznije i punokrvnije od onog prvog. Ali ne u svakom slučaju i za život sposobnije. Ostanu li istih dana i pod istim okolnostima bez roditelja, budu li upućena samo na sopstvenu dovrtljivost, radničko će dete pokazati vi-

še i otpornosti i sposobnosti za život od buržoaskog. Zašto? Zato što je proletersko dete od samog početka svog života upućeno da u procesu proizvodnje igra jednu, a buržoasko dete drugu ulogu. Promenom te predodređene uloge, buržoasko dete biva potpuno nepripremljeno dovedeno u novu sredinu, podvrgnuto novim okolnostima. Otuda i njegova nesposobnost. To znači da je čovekova sposobnost za život vezana i za način proizvodnje. „Proizvodnja je ta koja ljudima određuje njihovo biće, njihov karakter, njihovu sposobnost” (Engels).

Otuda jasno proističe da se Darwinov zakon borbe za opstanak na sve ljude ne može primeniti. A ne može zato što radnička klasa nema čime da učestvuje u toj borbi, a nema čime zato što ne raspolaže nikakvim sredstvima za proizvodnju. Među ljudima današnjice, konkurentska borba počinje kad se dva vlasnika s istovetnom robom pojave na pijaci. Da bi što bolje obezbedili svoj opstanak za život, konkurenti čine sve moguće samo da bi jedan drugom preoteli mušteriju. Radnik se u ovome položaju ne nalazi. On na tržištu ne nudi gotovu robu, već svoju radnu snagu. A ta radna snaga ima prethodno da se utroši, da se pretvori u robu, pa se tek onda roba pojavi na tržištu, i tek tada otpočinje konkurentska borba. Kad se roba pojavljuje na pijaci i kad počinje konkurentska borba, radnik je već odavno prestao biti vlasnik svoje radne snage.

Napred izloženo može se formulisati i na jedan drugi način: Između čoveka i prirode posto-

ji jedan posrednik, a to su sredstva za proizvodnju. Između ostalih pak bića i prirode nema nikakvog posrednika. Taj posrednik je i pribavio čoveku moć da se definitivno odvoji od ostalih životinja. Ali se taj posrednik nije na tome zadržao. On, kao što je već rečeno, u društvu igra presudnu ulogu. Marks kaže: „Način proizvodnje materijalnog života uslovljava proces socijalnog, političkog i uopšte intelektualnog života”.

O socijalnom i političkom procesu ukratko smo govorili kad je bila reč o društvenim promenama koje je na površinu izbacila Francuska Revolucija. Zato ćemo se ovde ukratko osvrnuti samo na intelektualni proces. Nepobitan je fakat da je obdelavanje kamena izazvalo kod čoveka prve začetke za društveni život. Iz toga zajedničkog života javila se potreba za govor i razumno mišljenje. (Ranije je već rečeno zašto kažemo „razumno”). Ukoliko su se sredstva za proizvodnju usavršavala, utoliko se više intelektualni život razvijao. To usavršavanje sredstava za proizvodnju danas je poznato pod imenom „tehnika”. Ukoliko je tehnika na većem stupnju, utoliko su i jezik i znanje bogatiji. Ukoliko su tehnička sredstva brojnija, umno i jezično bogastvo obilnije, utoliko su i sredstva za čovekov život obilnija, tj. utoliko se veći razmak vrši između čoveka i ostalih životinja.

O presudnoj ulozi koju vrše ovi zakoni, kao i o tome kako se oni odnose na radničku klasu, Darwin nije znao. Za njegovog života, engleska industrija je bila najmoćnija na svetu. Sve svoje konku-

rente ona je nemilosrdno kršila. Kako se ponašala prema domaćoj konkurenciji, takva je bila i prema inostranoj. Engleska radnička klasa se borila i povi-
 jala pod teškim udarcima svoga moćnog neprijate-
 lja. Spoljni izgled za Darvina je bio dovoljan dokaz. Suština te borbe i zakoni koji je regulišu, to Darvina nije interesovalo. Zato je i podveo sva bića bez izu-
 zetka pod zakon nemilosrdne borbe za opstanak i
 njinu selekciju kroz tu borbu.

Da Darwin nije znao za društvene zakone, to potvrđuje između ostalog i njegovo pismo, kojim je Marksu potvrdio prijem prve knjige „Kapitala”. U tome pismu Darwin kaže: „Biću srećan ako uspem da razumem Vaša izlaganja”.

Navedenom treba dodati i to da je Darwin bio pod direktnim teoriskim uticajem Tomasa Maltusa (1766—1834), koji je, kao što znamo, zastupao gledište da se čovečanstvo preterano mnogo namnožava, pa da ga zemlja ne može ishraniti. A pošto ga zemlja ne može ishraniti, onda treba prepustiti prirodnim zakonima da oni regulišu odnose među ljudima, tj. treba pustiti neka radnička klasa, pošto nema nikakav ekonomski zaklon, umire od gladi. U odnose između poslodavca i radnika, po Maltusu država ne bi smela da se meša. Radničke organizacije još manje. Ko je slabiji neka pada. Tako će se vršiti odliv suvišnog stanovništva.

Iz ovoga ne treba zaključiti da su Darwin i Maltus, svesno i namerno, kao što to danas čine rasisti, agitovali za hegemoniju engleske industrije. Tako što zaključiti značilo bi izvrnuti stvari. Ne razume-

vajući društvene zakone, njima se učinilo da i za čoveka imaju da važe ista ona životna pravila koja regulišu odnose ostalog sveta. Iz ovog ne treba zaključiti ni to da je netačna Darwinova teorija o poreklu čoveka. Naprotiv, taj je zakon neoboriv.

Ono što je kazano za Darwinovu teoriju o borbi za opstanak i selekciju među ljudima, to se može reći i za Mendelovu teoriju o nasledu. Upravo, kad je bilo reči o fizičkim i intelektualnim razlikama između roditelja i njine dece, iznošenjem tih činjenica dokazano je da Mendelova tvrđenja o nasledu kod ljudi nisu tačna. Postoji kod ljudi društveno nasleđe: iskusto i znanje. To se nasleđe od prošlih generacija prima, održava i rasprostire, a time i povećava. To je ono što zovemo kulturom. Za stare Latine, od kojih je ova reč i pozajmljena, **cultura, culturum** znači **rad, raditi**. To znači da kultura izvire iz rada i da je rad u stalnom procesu sve većeg i neprekidnog usavršavanja. Dakle, rad je jedino sigurno nasleđe.

S ovim našim gledištem mnogi se neće složiti. Naprotiv, oni će se pozvati na to da na ulici sreću potpuno nepoznato dete, ali po crtama koje ono nosi dolaze do zaključka da je to mlado biće dete njihovih poznanika. To se dešava. Negirati tako što značilo bi tvrditi neistinu. Ali da se malo objasnimo. I pre svega naše nezadovoljnike da upitamo: je li to uvek slučaj? Hoćete li uvek po svojim poznanicima i prijateljima poznati njinu decu? Sigurno da nećete. Zatim, i onu decu što poznate to će biti na osnovu sličnosti, na osnovu izvesnih zajedničkih crta, a ne

na osnovu **totalne podudarnosti**. A to je već dovoljan dokaz da se veze između roditelja i njine dece kidaju, nestaju. A kad je tako, po sredi nije nasleđivanje, ovekovečivanje zajedničkih svojstava, već izumiranje. Što različitost odmah potpuno svuda ne pobeđi, to ne znači da ona ne pobeđuje. A pobeđivati mora (ranije navedeno nećemo ponavljati), jer je dete plod dva različita bića. A što je sastavljeno iz dva različita dela, čini svoju posebnu celinu.

Mendel je uočio da se kod unučadi ili čak i daljih potomaka jave izvesne karakteristike predaka. Mendelove pristalice su ove pojave proglasile za neumitni zakon nasleđa. No ko tako gleda na stvari, taj zaboravlja da se te pojave ne produžuju do u beskonačnost. Jednog dana i one se ugase. Kad ne bi bilo tako, čovek bi i danas imao rep ili bio bez glave, ovakve kakva je ona danas. Šta tek da kažemo n. pr. za slepo crevo? Niko nas neće ubediti da je slepo crevo bilo uvek parazitski delić čovekovog organizma. Poznata je međutim stvar da je čovek u toku svoje evolucije, stalne promene, izgubio preko 170 nepotrebnih delova svoga organizma. Kad bi Mendelova teorija o nasledu bila tačna, ove se promene ne bi mogle dogodati. Prema tome ni Mendelova teorija o nasledu ne može da pritekne rasizmu u pomoć. Jer se čovek, kao najsavršenije živo biće u prirodi, u procesu začeća, razvijanja i sazrevanja, a naročito u istoriskom procesu rada, stalno menja. Čak i susret jajeta sa spermatozoidom, tj. oplodavanje, čak i taj momenat izaziva promene. Inače ne bi bilo ni začeća ni ploda.

I pored svega što je dosad navedeno, naći će se i takvih čitalaca koji će приметiti da su ljudi odgajili joksirsku rasu svinja i simentalsku rasu govečeta. I kad se uspelo na životinjskom terenu, oni će se upitati: zašto se ne bi uspelo i s odgajivanjem jedne odabrane ljudske rase?

Ko ovako rezonuje, taj bi trebao u tom pravcu nešto i da učini. Na primer, da pristane da živi u dobro zatvorenom oboru. Zatim da se ne protivi opitima koji se budu nad njim vršili. Bez ova dva uslova, gore navedena zamisao se ne da ostvariti. A evo zašto: živeći slobodno, čovek se kreće. Krećući se, on se meša s ostalim ljudima. Mešajući se, na njega utiče okolina i on na nju. Dokazivati ove toliko poznate činjenice, ne bi značilo baviti se truzmom, nego nešto više.

No pored navedenog postoje i druge činjenice koje sprečavaju ostvarenje odabrane ljudske rase. Pre svega, trebalo bi naći narod koji će dobrovoljno dozvoliti da bude zamenjivan odabranom rasom. Bez dobrovoljnog pristanka ovde ne može biti ništa, jer one mere koje odgajivač svinja ili govedi primenjuje u ovom slučaju nisu podesne. Zatim je potrebna saglasnost svih naroda. Naime, potrebno je da svi narodi oglase jedan narod između sebe za u svakom pogledu najkvalitetniji. Onda bi trebalo da dotični izabrani narod izvrši odabiranje u svojoj sredini, jer, kao što već znamo, svi su narodi izmešani. No pretpostavimo da je sve napred navedeno moguće izvesti, pretpostavimo da je sve i izvedeno. Pa ipak sve sigurnosti da se postigne željeni cilj ne postoje.

A da je nemoguće, potsećamo čitaoca na sledeće činjenice: bilo je dosad dosta dobrih političara, književnika, naučnika, pronalazača itd. itd. Poznajemo ljude koji su bili fizički i estetski „idealni”. Pa ipak niko od njih nije uspeo da sve svoje kvalitete prenese na svoj porod. A niko se valjda neće naći ko bi mogao tvrditi da svi ti ljudi nisu tako što od „srca želeli”. Očigledno da jesu. I ne samo da su želeli, nego su sve moguće i činili samo da bi svoje želje ostvarili. Zar Tetisa, iz materinske ljubavi, nije Ahila spustila u reku Stiksu samo da bi njen dragi sin postao nepovredljiv? Mitologija kaže da jeste. Ali kaže i to da se Tetisine želje nisu ispunile, jer je ipak Ahilova petá ostala nepokvašena i on je u nju bio ustreljen. Nepotrebno je navoditi da je Tetisa imala, da ima i da će imati nebrojene sledbenike. Ali nam stvarnost kaže da su bile, da su i da će biti uzaludne sve njine muke. Jer i pored svestrane predostrožnosti, ipak kod svakog deteta ostane negde neko „nepokvašeno” mesto. I to mesto uvek prevagne da dete ne bude verna kopija svojih roditelja. Zašto je to tako? Zato što društvu pripada pravo da utisne svoj žig na svako ljudsko biće. Zato što je „... čovek od prirode, ako ne politička životinja kako to misli Aristotel, a ono svakako društvena životinja” (Marks). Bez prisustva ostalih ljudi, pa ma kakve uslove imao, čovek nikad nije ono i onakav kakav je u društvu. Sve čovekove osobine samóća krši nemilosrdno. I ne samo čovekove, nego i svakog drugog živog bića. Ni usamljeno drvo ne oseća se dobro. Od usamljenog čoveka nije poteklo ništa kul-

turno. Najveći čovekov izum, govor, potekao je iz zajedničkog života, iz druženja i mešanja s ostalim ljudima, iz potrebe da im kaže što ga „mori”. Da, čovek je po prevashodstvu društvena životinja. Za nje ga je društvo što za ribu voda. Otuda je svaki onaj ko mu uskraćuje kretanje, sparivanje, itd. itd, neprijatelj društveni.

Iz napred navedenog, tvrdeći da u Evropi ne postoje rase, ne treba zaključiti da negiramo postojanje bele, žute i crne rase. Tako što učiniti značilo bi pokušati da se stvarnost falsifikuje. A stvarnost se ne da falsifikovati. Ali, kad smo već tu, ne treba zaboraviti da ima nepobitnih dokaza na osnovu kojih se može utvrditi da je u početku postojala crvena rasa. Tokom vremena, ta je rasa dobila crne potomke. Nakon izvesnog namnožavanja, jedno se pleme pomeralo severnije. Usled ovog pomeranja, boja kože je kod novodoseljenika počela da se menja, da bude žuta. Dalji odlazak ka severu doneo je nove promene: koža je pobeljela. Iz ovoga jasno proizlazi da boja kože nije posledica ljudske superiornosti ili inferiornosti, već klimatskih prilika.

Ovome treba dodati da svi ljudi XX veka, koji više koji manje, učestvuju na delu potpunog osvajanja prirode, a time i na delu uklanjanja razlika između bele, žute i crne rase. Postajući sve više gospodar prirode, čovek istovremeno uklanja društvene klasne razlike. Vršeci ovaj preokret, on će, nema sumnje, jednog dana izvršiti preokret i u današnjoj razlici između bele, žute i crne rase. Kad će to biti? upitaće neko. Onome ko ovo pitanje

postavlja treba takode jedno pitanje postaviti: on treba da nam prethodno tačno kaže: kad se čovek odvojio od ostalih majmuna? Ako on nije u stanju da nam kaže šta je bilo u prošlosti, onda nema pravo da od nas traži da mu kažemo šta će i kad će nešto biti u budućnosti. Jedno se pak radoznanom gospodinu može kazati: pred čovečanstvom čeka još nepređen ogromno dugački put. Jedan delić toga puta jeste rešenje društvenih klasnih razlika. Onda izjednačenje fizičkog i umnog rada. Zatim izjednačenje sela i grada. Kao što mora nestati današnjeg očajno razbacanog, neurednog i ubistveno mrtvog sela, isto tako mora nestati današnjeg do ludosti pretrpanog, nehygienskog i paklenom bukom zavitanog grada. Kao što se u čudu pitamo, zašto su služile rimske tvrđave, kao što mi danas ne možemo da razumemo kako se živelo u tim tvrđavama, isto će tako doći vreme kad će se naši potomci pitati: kako smo mogli mi divljaci XX veka da živimo u oblakoderima?

S napred izloženim rasisti neće biti zadovoljni. Oni će prkosno primetiti: ipak se bela rasa brže razvija od ostale dve rase. Ovome će dodati: zar ovaj proces brzine i tromosti nije uslovljen rasnim poreklom? No podemo li tim putem, treba postaviti i ovo pitanje: kako je moguće, kako se da objasniti fakat da je bela rasa na pozornici civilizovanog društva izbila kasnije od crne i od žute rase? Zatim treba dodati: kako je moguće i zašto su se Germani na viši stupanj moderne civilizacije izdigli prilično kasnije od zapadno-evropskih naroda? Pre nego što bi

nam g.g. rasisti postavili pitanja, treba da nam objasne kako su bile moguće ove nepobitne istoriske istine. Zašto su onda spavale nordistička „čistota i rasna sposobnost“?

Tražeci odgovor na napred postavljena pitanja, mi na taj način ne mislimo da izbegnemo ili prikrijemo postojeće činjenice. I kad bismo tako što uradili, bilo bi uzaludno. Uzaludno, jer je nepobitan fakat da ogromna većina crne i žute rase danas slabije saraduje od bele rase na delu opšteg progressa. Ali je tačno i to da je bela rasa nekad na delu progressa slabije saradivala i od crne i od žute rase. A ove činjenice jasno govore da slabije učestvovanje u procesu društvenog razvitka ne leži ni u kranometriji ni u krvi. Ono nije posledica pripadnosti jednoj od tri rase. To u ostalom najbolje demantuju današnji Japanci, oni Japanci koji su se do šezdesetih godina prošlog veka nalazili na dnu žute rase. To demantuju i američki crnci, jer su oni širom sveta poznati i po radljivosti i po izdržljivosti na poslu. Šta tek da kažemo za Ruse? Iako članovi bele rase, iako stanovnici severnih krajeva, oni su bili sve do posle svetskog rata poznati sa svoje neaktivnosti, rezignacije i opšte bednog ekonomskog i kulturnog stanja. No od rata naovamo, mi vidimo kako ti „izbaši“ iskaču iz zemlje, grabe traktore i ostale najsavršenije mašine, i u zanosu od oduševljenja, zaboravljajući očajanje i rezignaciju, pevaju himne modernoj tehnici, kulturi i nauci.

Odakle izbija ovo buđenje masa? Nema sumnje, ono je posledica borbe protiv ličnog egoizma, ubi-

stvenog šovinizma i geografskog klimatskog stanja. To buđenje jeste posledica razvitka produktivnih društvenih sila, a iz kojih rezultira rešenost širokih radnih masa da savladaju i lični egoizam vlasnika sredstava za proizvodnju i čud brutalne prirode. Ekonomsko blagostanje jeste dakle podloga za fizički, društveni i kulturni razvitak ljudskog roda.

Iz svega što je dosad navedeno, može se izvesti siguran zaključak da u Evropi ne postoje sedam rasa, da se u interesu čovečanstva u Evropi ne sme stvarati rasni razdor. Jer, mesto da bar nešto koristi, on izaziva mržnju, koja se završava ratnim međusobnim klanjem.

A sad kad nam je jasno da se Evropa ne deli na sedam rasa od kojih bi nordistička trebalo da bude „najsuperiornija“, kad vidimo da ne postoji nikakva rasna piramida na vrhu koje bi trebali da se nalaze nordisti, a na dnu dinarci i Jevreji, samo od sebe nameće se pitanje: šta je rasističko-fašistički pokret?

Na ovo pitanje do tačnog odgovora može se doći ako se prethodno setimo ko je i iz kojih pobuda pokrenuo rasno pitanje. Čim se tih činjenica setimo onda sa sigurnošću možemo reći da je rastističko-fašistički pokret šovinizam u kulminaciji.

A da ne bi ovo što kažemo nekome izgledalo preterano i nepotkrepljeno, navodimo nekoliko dokaza. U „Vervisenšaftu“, o kome je već bilo reči, g. Evald Banse piše i sledeće: „Svako mora da razume da rat nije običan pothvat, da rat nije nešto kriminalno, niti pak greh protiv čovečanstva. (?) Rat je biološka forma borbe za opstanak: to je redovno

stanje koje vlada svetom živih bića: između dve biljke, između dve životinje, između čoveka i njegovih konkurenata za osvajanje jednog mesta na suncu. Rat je pravilo. (Primena dakle Darvino-ve teorije bez ikakvog izuzetka.) I pošto je tako, rat je obavijen psihičkom, moralnom i duhovnom atmosferom; on je u krajnje tesnoj vezi s društvenim zadatkom, moralnim sposobnostima i intelektualnom snagom jednog naroda. A pošto su obdarenosti svakog naroda, svake rase različite, to će svaki narod imati različiti pojam o ratu. Dok je jedna rasa rođena s jakim ratničkim nastrojanjem, druga je sklona pacifizmu, i tako dok je jedna sklona da rat smatra za sredstvo odbrane, druga u njemu vidi izraz jačega.”

Ovaj navod iz „Vervisenšafta“ dovoljno kaže. On nepobitno potvrđuje da rasizam svim snagama radi mesto na odbrani, na „izražavanju težnja jačega“. A da u tome svom pothvatu, koji nije „greh protiv čovečanstva“, ne bi bio sprečavan od radnih masa, on vitla s tobožnjom nordističkom i italijanskom rasom.

Neko će možda primetiti: g. Banse ovako piše u svoje ime a ne i u ime zvaničnih. Međutim slična primedba ne može da opstane. Što se ne slaže sa zvaničnim gledištem to ne može čak ni u privatnom razgovoru u Nemačkoj i Italiji da se izrazi. Još daleko manje da se objavi. Rečenom treba dodati: prvo, da g. Banse ovo piše u zvaničnom organu nemačke vojske. Drugo, da on nije makar ko, već je dan od najpopularnijih profesora filozofije u Trećem

Rajhu. Ali da ne bi ova brošura i pored gore navedenog naišla na čitaoca kojemu Banseovo mišljenje nije dovoljno „autoritativno“, poslužimo se evanđeljem Trećeg Rajha „Majn Kampfom“. „Treba biti načisto da nećemo moći povratiti izgubljene teritorije ni prizivanjem Svevišnjeg, ni upućivanjem skromno pobožnih molbi Društvu naroda, već jedino i samo snagom svoga oružja“.

A koje su to izgubljene teritorije? Na ovo je pitanje ovih dana odgovorio **Volksbund für Deutschtum im Ausland** (Narodni savezi za nemstvo u inostranstvu) sa sedištem u Berlinu. Taj je savez izdao jednu kartu Evrope. U toj karti su crvenom bojom obeležene sve izgubljene teritorije. Pored Danciga, Elzasa, Lorena, Austrije, velikog dela Poljske, Čehoslovačke, Belgije, Danske, Južnog Tirola, tu dolazi Maribor s okolinom, dve trećine Švajcarske, ceo Luksemburg, sve baltičke državnice, pa čak i pojedini delovi Mađarske i Banata. A da bi se te izgubljene teritorije povratile, potrebno je, — kako se u evanđelju Trećeg Rajha tvrdi — „... da svaka štampana stvar počev od bukvara u kome dete uči da čita, pa do poslednjeg dnevnog lista, da svako pozorište i svaki bioskop, svaki oglas, svaki reklamni stub bude stavljen u službu ove velike misije...“ Treba dakle da današnji sto miliona Nemaca stvore mesto za budućih dvesta pedeset miliona, jer kroz sto godina „mora da bude toliko Nemaca na evropskom kontinentu“.

A šta će biti s ostalim narodima? Gde će oni sebi i svome potomstvu mesto obezbediti? To pitanje ra-

siste ne interesuje. Ostali narodi su „niže rase“. Kao takvi, oni treba da nestanu, da se recimo na neku drugu planetu presele. To treba da urade i bedni abisinski golači, ako neće da budu od Musolinijevih trupa uništeni. Jer zar „... civilizatorska dužnost ne zahteva od preporodilačkog fašističkog pokreta da čisti zemlju od abisinskih divljaka?“ (Govor g. Musolinija u Senatu).

Rasističko-fašistički pokret jeste dakle imperializam. To je pokret koji hoće pomoću rata da zavlada Evropom i svetom. Rasizam je šovinizam, koji rat smatra za „normalno stanje“, „za pravilo“, a mir za primirje, za spremanje nove ratne klanice, jer ona „nije greh protiv čovečanstva“. (Banse). A da bi se taj „negreh“, to „pravilo“ moglo izvesti, zato je on ne samo protiv komunizma, već i protiv katolicizma, i protiv demokratizma, i protiv internacionalne misaonosti; zato je on protiv svakog onog principa koji na ovaj ili onaj način teži da evropske narode jedan drugome približi; zato je on, ne obzirujući se da li je to tačno ili nije, i podelio evropsko stanovništvo na sedam rasa; zato se po celoj Nemačkoj u zanosu vitla sa „glasom krvi“; zato se raspaljuje slepa mržnja protiv degenerisanih evropskih rasa.

Eto šta je rasističko-fašistički pakret i eto šta on sprema. Eto zašto je u toku poslednje godine bez prethodne sudske odluke streljano 184 čoveka. Eto zašto se po koncentracionim logorima danas nalazi 149.122 lica („Tan“ od 26 jula 1935). Eto zašto je „Nemačku napustilo 1.200 naučnika, a što je u isto-

riji sveta svega još jedan jedini put zabeleženo: prilikom zauzeća Carigrada od strane Turaka". (Govor predsednika Udruženja naučnika za naučnu nezavisnost održan 18 avgusta 1935 u Oksfordu".) Eto kako se provode oni naučnici, koji neće svoju savest da stave u službu — teorije o rasama.

Inv. br. 37219

LITERATURA

- Balk: Sumrak nauke.
 Belše: Poreklo čoveka.
 „Vervisenšaft” za 1935.
 Gobino: Ogladi o nejednakosti ljudskih rasa.
 Darwin: Poreklo čoveka; Postanak fela.
 Engels: Anti-Diring; Poreklo porodice.
 Marks-Engels: Filozofske studije.
 Marks: Kapital.
 Marsal: Francuska rasa.
 Milojević: Razviće živih bića.
 Panekuk: Darwinizam i marksizam.
 Rozenberg: Mit XX veka.
 Hekel: Antropologija ili istorija ljudske evolucije; Prirodna istorija postajanja.
 Hitler: Moja borba.
 „Saturn” za 1935.
 Čemberlen: Arijevske koncepcije sveta; Geneza XIX veka.
 Štemler: Rasna higijena u rasističkoj državi.

DIMITRIJE TUCOVIĆ

NJEGOV ŽIVOT I RAD

SADRŽAJ:

- I. Detinjstvo i školovanje:** Porodica. — Osnovna škola. — Realka. — Poznanstvo s Radovanom Dragovićem. — Isticanje zastave na Užičkoj realci. — Realka u Beogradu. — Velika škola (univerzitet).
- II. Postanak političkih partija u Srbiji:** Zavodenje privatne svojine. — Vladavina policiskog režima. — Naprednjaci. — Liberali. — Radikali. — Samostalni radikali. — Radnički pokret pre Tucovićeve pojave. — 23 mart 1903. — Tucovićevo bekstvo u inostranstvo. — Prodor u radničkom pokretu.
- III. Tucović i srpska socijalna demokratija:** Kretanje posle majskog prevrata. — Prvi kongres socijalističke partije. — Prva opozicija. — (Skerlić—Popović—Jovanović). — Tucović postaje vođ. — Borba protiv cenzusa. — Druga opozicija. — (Divac—Sima Marković). — Vanredni kongres partije (borba s Dragišom Lapčevićem). — Ratovi. — Poslednji partiski kongres. — Svetski rat. — Pogibija.
- IV. Tucović i sindikati:** Ekonomsko stanje u XIX veku. — Prvi štrajkovi. — Prvi sindikati. — Radnički savez. — Industrijalizacija i proletarijacija. — Sindikalna pocepanost u svetu. — Partija iznad sindikata.
- V. Tucović i sindikalno zakonodavstvo:** Socijalno zakonodavstvo je društvena potreba. — Borba

protiv projekta zakona o radnjama. — Tucovićeva uloga. — Radnička komora. — Protiv birokratije.

- IV. Tucović i aneksija Bosne i Hercegovine:** Trgovina s Bosnom i Hercegovinom. Vest o aneksiji. — Tucovićevo stav. — Držanje internacionalne socijalne demokratije. — Potvrda Tucovićevo gledišta.
- VII. Tucović i Balkanska federacija:** Sastanak I Balkanske socijalističke konferencije. — Nacionalistička opozicija (Korać—Demetrović). — Rezolucija. — Opozicija bugarskih socijalista. — Kapitalisti ne mogu stvoriti Balkansku federaciju.
- VIII. Tucović i II Internacionala:** Štutgartski kongres. — Kolonijalno pitanje. — Stav prema ratu. — Kopenhaški kongres. — Tucović optužuje. — Vanredni kongres u Bazelu.
- IX. Tucović i ratovi:** Je li Tucović bio patriota? — Stanje u Turskoj. — Marksovo gledište. — Tucovićevo gledište. — Pokušaj da rat spreči. — Tucović i balkanska nezavisnost. — Balkanikus i Vladan Đorđević za podelu Albanije. — Tucović je imao pravo. — Carinski ratovi s Austro-Ugarskom. — Istoriska neminovnost raspadanja Austro-Ugarske.
- X. Tucović i militarizam:** Stav radikala prema stajaćoj vojsci. — Vest o „crnoj ruci”. — Pitanje prestiža.
- XI. Tucović i novinarstvo:** Novinarstvo u XIX veku. — Tucović za pobedu istine u novinarstvu. — Rezultat njegove kritike. — Borba protiv ucejnivačke štampe. — Njegovo mišljenje o radničkoj štampi.

XII. Tucović govornik. Tucović i nauka: Sjajan govornik. — Veliki prosvetitelj. — Strasni privrženik nauke.

XIII. Tucovićeve karakter: Prisnost prema pokretu. — Proučavanje ljudi. — Čvrstina karaktera. — Osetljivost prema tuđem udesu. — I pored skromnosti i povučeniosti veliki autoritet. ...

XIV. Zaključak: Tucović i Svetozar Marković. — Retki Marksov učenik. — Idealni vod. — Stalno kretanje, jedini večiti zakon. — Atlas i mozak svoje partije. — Tucovića mase traže. — Socijalna demokratija napušta Tucovića. — Tucović kao primer.

*

Pored domaće štampe, o ovoj je knjizi pisala i inostrana štampa. Tako ženevski dnevnik „Travaj” u svom broju od 16. marta 1935, između ostalog kaže: „Pojavila se ovih dana jedna izvrsna knjiga...” Da je retkost da strana štampa piše o jednoj knjizi koja izade na našem jeziku, to nije potrebno dokazivati.

*

Ko želi da upozna razvoj našeg političkog života, taj treba ovu knjigu pri ruci da ima. U njoj će naći pored mnogih obaveštenja i podataka, i odgovor na mnoga radnička pitanja.

Cena je knjizi, 384 strane na najfinijoj hartiji, u mekom povezu 50, a u platnu 70 din.